

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

20 ^{дд} он ^{дб}
сарын ¹⁷ өдөр

Дугаар 31-1/99

Улаанбаатар
хот

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ДАРГА
ГОМБОЖАВЫН ЗАНДАНШАТАР
ТАНАА

Хуулийн төсөл өргөн
мэдүүлэх тухай

Газрын ерөнхий хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл, Кадастрын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл, Монгол Улсын иргэнд газар өмчлүүлэх тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл, Нийгмийн зайлшгүй хэрэгцээг үндэслэн газар чөлөөлөх тухай хуулийн төсөл болон Газрын төлбөрийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлж, Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлж байна.

Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдаанаар хэлэлцүүлж өгөхийг хүсье.

Монгол Улсын Ерөнхий сайд

Л.ОЮУН-ЭРДЭНЭ

000224002031

МОНГОЛ УЛС
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ ЭРХЛЭХ ГАЗАР

20²² он 06 дугаар
сарын 06-ны өдөр

Дугаар ХТ/1281

Улаанбаатар-12
Утас: 260817
Факс: 976-11-310011

УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ЕРӨНХИЙ НАРИЙН БИЧГИЙН
ДАРГА Л.ӨЛЗИЙСАЙХАН ТАНАА

Хуулийн төсөл өргөн мэдүүлэх
хугацааг товллох тухай

Газрын ерөнхий хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл, Кадастрын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл, Монгол Улсын иргэнд газар өмчлүүлэх тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл, Нийгмийн зайлшгүй хэрэгцээг үндэслэн газар чөлөөлөх тухай хуулийн төсөл болон Газрын төлбөрийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлж Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэхээр шийдвэрлэсэн тул холбогдох материалыг хүргүүлж байна.

Хянан үзэж, Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэх хугацааг товлон өгөхийг хүсье.

Хавсралт 721 хуудастай.

Монгол Улсын сайд,
Засгийн газрын Хэрэг
эрхлэх газрын дарга

Ц.НЯМДОРЖ

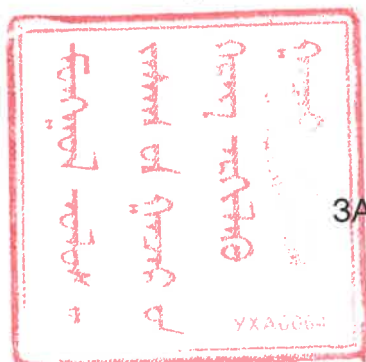
000225006769

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХУРАЛДААНЫ ТЭМДЭГЛЭЛЭЭС

Монгол Улсын Засгийн газрын 2022 оны 5 дугаар сарын 11-ний өдрийн хуралдааны 28 дугаар тэмдэглэлд:

“XIII.ХЭЛЭЛЦСЭН нь: Газрын ерөнхий хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл, Кадастрын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл, Монгол Улсын иргэнд газар өмчлүүлэх тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл, Нийгмийн зайлшгүй хэрэгцээг үндэслэн газар чөлөөлөх тухай хуулийн төсөл болон Газрын төлбөрийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл

ШИЙДВЭРЛЭСЭН нь: Газрын ерөнхий хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл, Кадастрын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл, Монгол Улсын иргэнд газар өмчлүүлэх тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл, Нийгмийн зайлшгүй хэрэгцээг үндэслэн газар чөлөөлөх тухай хуулийн төсөл болон Газрын төлбөрийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг хэлэлцээд хуралдаан дээр Засгийн газрын гишүүдээс гаргасан саналыг тусгаж, Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэхээр тогтов.” гэжээ.

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ ЭРХЛЭХ ГАЗАР

**МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ ЗҮЙ,
ДОТООД ХЭРГИЙН САЙД**

Засгийн газрын V байр, Б.Ширэндэвийн гудамж 8/4,
Чингэлтэй дүүрэг, Улаанбаатар хот, 15160
Утас/Факс: (976-51) 26 75 33,
Цахим шуудан: info@mojha.gov.mn,
Цахим хуудас: www.mojha.gov.mn

2022.6.02 № 1/8091

танай 2022.5.18 -ны № 1/2594 -т

**БАРИЛГА, ХОТ БАЙГУУЛАЛТЫН
САЙД Б.МӨНХБААТАР ТАНАА**

Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.8 дахь хэсэгт заасныг үндэслэн Газрын ерөнхий хууль /Шинэчилсэн найруулга/, Монгол Улсын иргэнд газар өмчлүүлэх тухай /Шинэчилсэн найруулга/, Кадастрын тухай /Шинэчилсэн найруулга/, Газрын төлбөрийн тухай /Шинэчилсэн найруулга/, Нийгмийн зайлшгүй хэрэгцээг үндэслэн газар чөлөөлөх тухай хуулийн төслүүд, дагалдан боловсруулсан бусад хуулийн төслүүдийг Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэх нь зүйтэй гэж үзэв.

Х.НЯМБААТАР

151602858

А5 Файл.2022

МОНГОЛ УЛСЫН САНГИЙН САЙД

15160 Улаанбаатар хот, Чингэлтэй дүүрэг,
С.Данзангийн гудамж 5/1, Засгийн газрын II байр,
Утас/факс: (976-51) 26 74 68, И-мэйл: info@mof.gov.mn
Вэбсайт: www.mof.gov.mn

2022.05.31 № 01/3769
танай 2022.05.16 -ны № 1/2397 -т
Зөвшөөрөл өгөх тухай

БАРИЛГА, ХОТ
БАЙГУУЛАЛТЫН
САЙД Б.МӨНХБААТАР
ТАНАА

Танай яамнаас боловсруулсан Газрын ерөнхий хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл, Монгол Улсын иргэнд газар өмчлүүлэх тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл, Газрын төлбөрийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл, Кадастрын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл, Нийгмийн зайлшгүй хэрэгцээг үндэслэн газар чөлөөлөх тухай хуулийн төсөл болон эдгээрийг дагалдуулан боловсруулсан бусад хуулийн төслүүдийг Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.7 дахь хэсэгт заасныг үндэслэн Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэхийг зөвшөөрч байна.

Хүндэтгэсэн,

Б.ЖАВХЛАН

9762002513

ТАНИЛЦУУЛГА

Кадастрын тухай хуулийн шинэчилсэн
найруулгын төслийн талаар

Нэг.Хуулийн төслийн товч тодорхойлолт

Төрөөс газрын харилцааны талаар баримтлах бодлогыг хэрэгжүүлэх, хяналт тавих, төрийн үйлчилгээг иргэдэд ойртуулж, ухаалаг засаглалыг бий болгох гол хөдөлгөгч хүчин зүйлийн нэг бол кадастр /кадастрын нэгдсэн систем/ болж байна.

Иймд кадастрын үйл ажиллагааг нарийвчлан боловсронгуй болгох, гурав болон 4 хэмжээст кадастрын системийг бий болгох, олон улсын жишигт нийцүүлэн олон зориулалтат кадастрыг хөгжүүлэх, иргэн, хуулийн этгээдийг газрын харилцаатай холбоотой үйлчилгээгээр хүртээмжтэй хангах, газарт тавих төрийн хяналт, хариуцлагын тогтолцоог бэхжүүлэхэд чиглэсэн дараах хэрэгцээ, шаардлагын хүрээнд хуулийн төслийг боловсруулсан. Үүнд:

1. “Кадастр” гэдэг нь нэгж талбар, түүний дэд талбар, хил зааг, байршил, хаяг, тухайн нэгж талбартай холбоотой эрх, эрхийн хязгаарлалт, зураглал, үнэлгээ, татвар, төлбөр, шинж чанар, төлөв байдал, нөөц, нөөцийн чадавхийг агуулсан мэдээлэл бүхий олон зориулалтын бүртгэл, түүнийг эрхлэх цогц үйл ажиллагаа байхаар хуулийн төслийг боловсруулсан.

2. Монгол Улсын нийт нутаг дэвсгэрийг хамруулан Газрын нэгдмэл санг газар ашиглалтын зориулалтаар нь нарийвчлан тооллого хийж, улсын хэмжээнд эрхийн төрөл харгалзахгүйгээр газрын гадарга, газар, түүний дэд талбар, объектыг улсын бүртгэлд бүртгэх, кадастрын зураглалын ажлыг хийх, кадастрын мэдээллийн сан үүсгэх, газрын үнэлгээ, төлбөр, татварын нэгдсэн тогтолцоог байгуулах шаардлагатай байна.

Иймд кадастрын нэгдсэн тогтолцоог бий болгохтой холбоотой эрх зүйн зохицуулалтыг хуулийн төсөлд тусгасан.

3. Газартай холбоотой өргөдлийг хүлээж авахаас эхлээд, түүнийг судлах, зураглах, эрхийг бүртгэж, баталгаажуулах хүртэлх кадастрын дэс дараалсан үйл ажиллагаа болон оролцогч талуудын эрх, үүргийг нарийвчлан хуульчлаагүйгээс иргэдийн өргөдөл, хүсэлт шийдвэрлэгдэхгүй байх, газрыг давхардуулан олгох, үйл ажиллагааны дараалал алдагдах, зарим үйл ажиллагааг орхигдуулах зэргээс болж иргэд хохирох тохиолдол гарч байна.

Иймд кадастрын дэс дараалсан үйл ажиллагааг хуульчилж тодорхой болгохоор хуулийн төслийг боловсруулсан.

4. Хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлд улсын хэмжээний кадастрын мэдээллийн сангийн нэгдсэн системд суурилсан дундын мэдээллийн санг байгуулах, тусгай зөвшөөрөлтэй аж ахуйн нэгжийг газартай холбоотой мэдээллээр тухай бүр хангах, кадастрын зураглалын ажил болон хээрийн судалгааны ажлыг нэгдсэн

системд оруулах, баталгаажсан кадастрын зургийн зохицуулалтын талаар тодорхой тусгасан.

Мөн газрын маргаан гарахаас урьдчилан сэргийлэх, таслан зогсоох, газрын кадастрын мэдээллийн сангийн хяналтын талаар шаардлагатай зохицуулалтууд болон мэдээллийн санд санаатай болон санаандгүй өөрчлөлт оруулсан, хууль тогтоомж зөрчсөн албан тушаалтанд тооцох хариуцлагын арга хэмжээг тодорхой тусгаж өгсөн.

5. Газрын үнэлгээтэй холбоотой нэр томъёог бусад хууль тогтоомж, олон улсын стандарттай нийцүүлэх, газрын үнэлгээний үйл ажиллагаанд оролцогчдын эрх, үүргийг тодорхойлж, олон улсын жишигт нийцсэн, өөрийн орны онцлогт тохирсон газрын үнэлгээний тогтолцоог бий болгох боломжийг хуулийн төсөлд нэг бүлэг болгон орууллаа.

6. Нөөцийн кадастр, эрхийн кадастр, санхүүгийн кадастрыг өөртөө агуулсан олон зориулалтат кадастрыг хөгжүүлэх зорилгын үүднээс эдгээр кадастрыг эрхлэх үйл ажиллагааг тус тусад нь бүлэг болгон нарийвчлан хуулийн төсөлд тусгасан.

7. Хуулийн төслөөр дундын мэдээллийн сангаар дамжуулан газар өмчлөх, эзэмших, ашиглах эрхийг эд хөрөнгийн Улсын бүртгэлд бүртгэхэд нэгж талбарын цахим хувийн хэргийн иж бүрдэл, шийдвэрлэх хугацаа болон харилцан мэдээлэл солилцох, дугаар олгох үйл ажиллагааг зохицуулах заалтуудыг оруулсан.

Хоёр. Хуулийн төслийн зохицуулах харилцаа, хамрах хүрээ

Кадастрын хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл нь 6 бүлэг, 37 зүйлтэй.

Хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг боловсруулахтай холбоотойгоор хийсэн тандан судалгааны үр дүнд 1999 онд батлагдаж, өнөөг хүртэл хүчин төгөлдөр үйлчилж байгаа Кадастрын зураглал ба газрын кадастрын тухай хуулийн ихэнх заалтыг өөрчлөх, өөрчлөн найруулах, заалт нэмэх, зарим заалтыг хассан болно. Хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлд уг хуулиар зохицуулах харилцаа, хамрах хүрээг дараах байдлаар тусгасан. Үүнд:

Нэгдүгээр бүлэгт нийтлэг үндэслэл болох хуулийн зорилт, хамрах хүрээ, баримтлах зарчим, нэр томъёоны тодорхойлолт, кадастрын үйл ажиллагаанд баримтлах зарчим;

Хоёрдугаар бүлэгт кадастрын төрөл, нэгж талбарын талаар;

Гуравдугаар бүлэгт эрхийн кадастр түүнд хамаарах үзүүлэлт, газар ашиглалтын дэглэм, эрхийн кадастрыг эрхлэх, хүсэлт хүлээн авах, хариу мэдэгдэх, суурин болон хээрийн судалгаа хийх, хаягжуулах, газрын эрх олгох, шийдвэр гаргах, эргэлтийн цэгийг газарт бэхлэх, улсын бүртгэлд бүртгэх, гэрээ байгуулж, гэрчилгээ олгох, нэгж талбарын хувийн хэрэг үүсгэх, кадастрын зураглал, кадастрын зураг, гурав болон дөрвөн хэмжээст кадастрын бүртгэл, зуучлуулан бүртгэх үйл ажиллагааны талаар;

Дөрөвдүгээр бүлэгт санхүүгийн кадастр, түүнд хамаарах үзүүлэлт, газрын үнэлгээний зүйл, төрөл, арагчлал, ерөнхий үнэлгээ, үнэлгээ хийхэд шаардлагатай мэдээлэл, газар үл хөдлөх эд хөрөнгийн зах зээлийн үнэ, төлбөр, албан татварын бүртгэлийн талаар;

Тавдугаар бүлэгт нөөцийн кадастр, газарын нэгдмэл сангийн тооллого, түүнд хамаарах үзүүлэлт, газрын нэгдмэл сангийн мэдээллийн санг хөтлөх, мэдээллийн санд өөрчлөлт оруулах, газрын нэгдмэл сангийн ангилалд өөрчлөлт оруулах, хот тосгон, бусад суурины газрын хил заагийг өөрчлөхөд ангилал шилжүүлэх, газрын төлөв байдал, чанар, чадавхийн бүртгэл, хамаарах үзүүлэлтийн талаар;

Зургадугаар бүлэгт төр болон хувийн хэвшил, төрийн бус байгууллагын түншлэл, кадастрын мэдээллийн сангийн мэдээлэл бүртгэгчийн хариуцлагын даатгал, кадастрын хяналт шалгалт болон магадлан хэмжилт, кадастрын үйл ажиллагаанд хориглох зүйл, маргааныг хянан шийдвэрлэх, хууль зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлагын талаар тус тус тусгасан.

Кадастрын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг боловсруулж баталснаар нийгэм, эдийн засгийн сөрөг үр дагавар гарахгүй бөгөөд харин дараах үр дүнд хүрнэ гэж тооцож байна.

1/ Өнөөгийн байдалд тулгараад байгаа хүндрэлтэй асуудлуудыг шийдвэрлэх эрх зүйн орчин бүрдэж, кадастрын салбарын хөгжилд эерэг нөлөө үзүүлснээр иргэн, хуулийн этгээдийн газартай холбоотой эрх баталгаажиж, газар эдийн засгийн эргэлтэд орох үндсэн нөхцөл бий болно.

2/ Монгол Улсын хэмжээнд кадастрын мэдээллийн нэгдсэн санг бий болгосноор газрын харилцаатай холбоотой үйл ажиллагаа нээлттэй болж, ажлын давхардал, үргүй зардал багасч, олон нийт газартай холбоотой мэдээллийг цаг тухай бүрт нь авах, шийдвэр гаргах түвшинд хяналт тавих, газрыг давхардуулан олгож зөрчил, маргаан гаргахгүй байх боломж бүрдэнэ.

3/ Иргэдийн газрын эдийн засгийн үр өгөөж, үнэ цэнийг ойлгох үнэлэмж дээшлэх, улс орны нийгэм, эдийн засгийн хөгжилд газрын гүйцэтгэх үүрэг өсөн нэмэгдэж улмаар иргэд өмчийн газраасаа амьдралын эх үүсвэрээр хангагдах, амьжиргааных нь түвшин дээшлэх, байгаль орчноо хайрлан хамгаалах, аливаа үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, хөрөнгө оруулалтын болон бусад олон талын арга хэмжээг хэн нэгний оролцоо, зөвшөөрөлгүйгээр бүрэн бие даан итгэл төгс авч хэрэгжүүлэх зэрэг олон талын ач холбогдол бий болно.

4/ Газрын зах зээлийн үнэ цэнэд тулгуурлан төлбөр, татварын хэмжээг бодит байдалд нийцүүлэн тогтоох нь тэгш, шударга байдлыг хангах, улмаар татварын хувь, хэмжээг нэмэхгүйгээр хамрах хүрээг нь тэлж, түүнээс олох орлогыг нэмэгдүүлэх ач холбогдолтой бөгөөд банк, банк бус санхүүгийн байгууллага, даатгалын байгууллага, мэргэжлийн үнэлгээчид, хувь хүмүүс өөрт хэрэгцээтэй үнэн бодит мэдээллээр хангагдах боломж бүрдэхэд чухал нөлөө үзүүлнэ.

5/ Цахим засаглалын нэг бүрэлдэхүүн болох цахим бүртгэлийн үйлчилгээ

кадастрын салбарт нэвтэрснээр иргэдэд зардал чирэгдэлгүй, хурдан шуурхай, цахим үйлчилгээ авах эрх зүйн орчин бүрдэнэ.

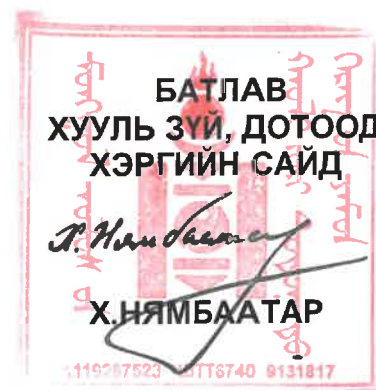
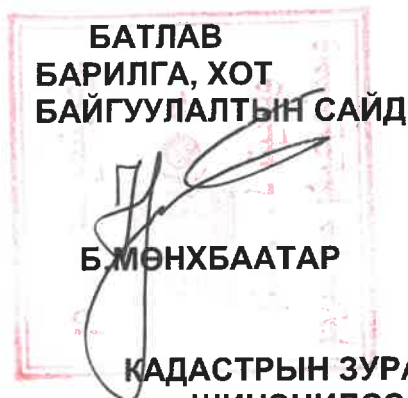
6/ Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт байгаа өмчийн бүх төрөл хэлбэрийн үл хөдлөх эд хөрөнгийн эрх нь улсын нэгдсэн бүртгэлтэй болсноор улсын хэмжээний статистик тоо мэдээ бүрэн гүйцэд, үнэн зөв гарахаас гадна үл хөдлөх хөрөнгийг эдийн засгийн эргэлтэд оруулахтай холбоотой улсын хэмжээний бодлого төлөвлөлт тодорхой болно.

7/ Газар, түүний дээрх үл хөдлөх эд хөрөнгийн эрхийг газрын нэгж талбарт суурилсан, кадастрын зургийг үндэслэн бүртгэдэг бүртгэлийн системтэй болсноор газар олголтын давхардал, бүртгэлтэй холбоотой маргаан арилж, бүртгэл үнэн зөв, бодитой байх баталгаа хангагдана.

Кадастрын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлтэй холбогдуулан 14 хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж, хүчингүй болсонд тооцох тухай нэг хуулийн төслийг тус тус боловсруулсан.

Мөн Засгийн газрын 2016 оны 59 дүгээр тогтоолын дагуу Кадастрын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг боловсруулах хэрэгцээ, шаардлагыг урьдчилан тандан судалсан тайланг боловсруулсан.

---o0o---

КАДАСТРЫН ЗУРАГЛАЛ БА ГАЗРЫН КАДАСТРЫН ТУХАЙ ХУУЛИЙН ШИНЭЧИЛСЭН НАЙРУУЛГЫН ТӨСЛИЙН ҮЗЭЛ БАРИМТЛАЛ

Нэг.Хуулийн төсөл боловсруулах үндэслэл, шаардлага

1.1.Хууль зүйн үндэслэл

Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 52 дугаар тогтоолоор баталсан “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогын ухаалаг, иргэн төвтэй газрын нэгдмэл удирдлага, менежментийн тогтолцоог хэрэгжүүлэх замаар тэгш байдал, шударга ёс, үндэсний эдийн засгийн аюулгүй байдал, тогтвортой хөгжлийг хангах зорилтын хүрээнд “Хүн амын нутагшилт, суурьшлын зохистой тогтолцоонд тулгуурлан хот байгуулалт, газрын харилцааны эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгоно.” гэж, “Мэдлэгт суурилсан, иргэд, олон нийтийн оролцоотой газар зохион байгуулалтын нэгдсэн төлөвлөлтийн системийг бий болгоно.” гэж, “Газрын кадастрын нэгдсэн ухаалаг систем байгуулж, иргэн төвтэй төрийн үйлчилгээний хүртээмжийг сайжруулна.” гэж, “Цахим үйл ажиллагаатай газрын биржийг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын эрхлэх асуудлын хүрээнд байгуулж, газар, үл хөдлөх хөрөнгийн нэгдсэн системийг бий болгоно.” гэж, “Зайнаас тандан судлалын технологид суурилсан газар ашиглалт, газрын мониторингийн байнгын ажиллагаатай хяналтын системийг хөгжүүлж, нэвтрүүлнэ.” гэж тус тус тусгасан.

Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 24 дүгээр тогтоолоор баталсан “Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийн 3.7.1-д “Газрын харилцаа, хот байгуулалтын хууль, эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгож, хотуудын зэрэглэлийг тогтооно.” гэж, 3.7.3-т “Хиймэл оюун ухаан болон блокчейн, мэдээллийн аюулгүй байдал, нууцлалыг хангасан технологид суурилсан газар, үл хөдлөх хөрөнгийн нэгдсэн бүртгэл, үнэлгээ, төлбөр, татвар, биржийн системийг хөгжүүлж, үйл ажиллагааг эхлүүлнэ.” гэж тус тус заасан.

Монгол Улсын Их Хурлын 2021 оны 12 дугаар тогтоолоор баталсан “Монгол Улсын хууль тогтоомжийг 2024 он хүртэл боловсронгуй болгох үндсэн чиглэл”-ийн 107-д Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт кадастр эрхлэх, бүртгэх, хяналт тавих үйл ажиллагаа болон тэдгээртэй холбогдсон бусад харилцааг зохицуулах эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох зорилгоор Засгийн газраас Кадастрын зураглал ба газрын кадастрын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг боловсруулж Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэхээр тусгасан.

Түүнчлэн Монгол Улсын Их Хурлын “Улсын бүртгэлийн багц хууль баталсантай холбогдуулан авах зарим арга хэмжээний тухай” 2018 оны 54 дүгээр тогтоолоор

Иргэний хуулийн суурь зохицуулалт, үзэл баримтлалд нийцүүлэн Газрын тухай болон Кадастрын зураглал ба газрын кадастрын тухай хуулийн төслийг Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэхийг Засгийн газарт даалгасан.

1.2. Практик шаардлага

Монгол Улсын Их Хурал 1999 онд Кадастрын зураглал ба газрын кадастрын тухай хуулийг батлан бүх төрлийн кадастрын зураглал үйлдэх, газрын кадастр эрхлэхтэй холбоотой харилцааг зохицуулж байна. Энэ хугацаанд тус хуульд нийт 9 удаа нэмэлт, өөрчлөлт орсон байна.

Өнгөрсөн хугацаанд нийгэм, эдийн засгийн хөгжлийн явцад газартай холбоотой олон талт харилцаа шинээр үүсэж, техник, технологийн хувьсалд томоохон өөрчлөлтүүд орсон. Монгол Улсын нийт нутаг дэвсгэрийг хамарсан кадастрын мэдээллийн нэгдсэн систем байгуулагдаж, 21 аймаг, 330 сум, нийслэл, 9 дүүрэг нэгдсэн сүлжээнд холбогдон, газрын харилцаатай холбоотой олон талт үйлчилгээг иргэд олон нийтэд цахимаар хүргэх боломжтой болсноос гадна төрийн байгууллагууд харилцан мэдээлэл солилцох нөхцөл бүрдсэн. Мөн газрын биржийн цахим системийг улсын хэмжээнд нэвтрүүлж газар өмчлөх, эзэмших, ашиглах эрхийн дуудлага худалдаа, төсөл сонгон шалгаруулалтыг цахим хэлбэрээр зохион байгуулж, газар, үл хөдлөх хөрөнгийн зах зээлийн үнийн мэдээллийг санг бий болгоод байна.

Төрөөс газрын харилцааны талаар баримтлах бодлогыг хэрэгжүүлэх, хяналт тавих, төрийн үйлчилгээг иргэдэд ойртуулж, ухаалаг засаглалыг бий болгох гол хөдөлгөгч хүчин зүйлийн нэг бол кадастр /кадастрын нэгдсэн систем/ болж байна.

Иймд кадастрын үйл ажиллагааг нарийвчлан боловсронгуй болгох, 3 болон 4 хэмжээст кадастрын системийг бий болгох, олон улсын жишигт нийцүүлэн олон зориулалтын кадастрыг хөгжүүлэх, иргэн, хуулийн этгээдэд газартай холбоотой төрийн үйлчилгээг сайжруулах, газарт тавих төрийн хяналт, хариуцлагын тогтолцоог бэхжүүлэх дараах хэрэгцээ, шаардлага байна. Үүнд:

1. Хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй Кадастрын зураглал ба газрын кадастрын тухай хуульд уг хуулиар зохицуулах харилцааг “Кадастрын хэмжилт зураглал”, “Кадастрын бүртгэл”-ийн үйл ажиллагаа гэсэн хоёр бүлэгт хуваан, тус тусдаа хийгдэх үйл ажиллагаа мэтээр салган томъёолж, кадастрын бүртгэлийн үе шатны ажлуудыг зохицуулалтгүй орхигдуулсан нь кадастрын үйл ажиллагааны уялдаа холбоо алдагдах нөхцөлийг бүрдүүлж байна.

Дэлхий нийтийн чиг хандлагаар “Кадастр” нь тухайн улс орны төрийн бодлого, соёл, тогтвортой хөгжлийн үзэл баримтлалаас хамаарч санхүүгийн кадастр, эрхийн кадастр, нөөцийн кадастр, эдгээрийн аль алиных нь шинжийг агуулсан олон зориулалтын кадастр гэсэн төрлөөр хөгжиж байна. Харин бүртгэлийн хувьд дэлхий нийтээрээ нэгж талбар, газрын байршилд суурилсан бүртгэлийн зарчим руу шилжиж байна.

Иймээс “Кадастр” гэдгийг нэгж талбар, түүний дэд талбар, хил зааг, байршил, хаяг, тухайн нэгж талбартай холбоотой эрх, эрхийн хязгаарлалт, зураглал, үнэлгээ, татвар, төлбөр, шинж чанар, төлөв байдал, нөөц, нөөцийн чадавхийг агуулсан

мэдээлэл бүхий бүртгэл, түүнийг эрхлэх цогц үйл ажиллагаа байхаар зохицуулах шаардлагатай байна.

2.Газартай холбоотой аливаа эрхийг олон байгууллага, албан тушаалтны шийдвэрээр олгож, цаашлаад кадастрын зураглал хийж бүртгэлжүүлэх асуудлыг харилцан уялдаа холбоогүй, нэгдсэн стандартгүй хийж байгаа нь газрын сан нэгдмэл байх зарчим болон төрөөс баримталж буй газрын харилцааны талаарх бодлого, түүний хэрэгжилт, төрийн өмчийн газрын хамгаалалт, хяналт, хариуцлагын тогтолцоог алдагдуулж улмаар газар, үл хөдлөх эд хөрөнгийг кадастрын бүртгэлд бүрэн хамруулахгүй байх нөхцөл байдалд хүргэж байна.

Тухайлбал, 2019 оны байдлаар нийслэлийн хэмжээнд нийт 181 ашигт малтмал ашиглах лизенц олгогдсон байдаг ч нэг нь ч газар эзэмших, ашиглах эрхийн гэрчилгээ авч, гэрээ байгуулж кадастрын мэдээллийн санд бүртгэгдээгүй байна. /Үүний үр дагаварт жилд 1.8 тэрбум төгрөгийн газрын төлбөрийн орлого төсөвт төвлөрдөггүй/. Үүнээс 59 лиценз нь Туул голын онцгой хамгаалалтын бүсэд олгогдож, тэдгээрийн 9 нь Засаг даргын шийдвэрээр газар эзэмшиж, ашиглаж буй 30 иргэн, аж ахуйн нэгжийн газартай давхцалтай байна.

Мөн Богдхан уулын тусгай хамгаалалттай газарт аялал жуулчлалын зориулалтаар нийт 1473 газар ашиглах гэрээ байгуулж, газар дээр нь үл хөдлөх эд хөрөнгө, барилга байгууламж баригдсан байдаг ч холбогдох хуулийн дагуу Засаг даргатай гурвалсан гэрээ байгуулж, кадастрын мэдээллийн санд бүртгэл хийгдсэн нэгж талбар нэг ч байхгүй байна.

Түүнчлэн газар өмчлөх эрхийг Засаг даргын шийдвэр, кадастрын баталгаажсан зураг, газрын төлөв байдал, чанарын хянан баталгааны дүгнэлтийг үндэслэн үл хөдлөх эд хөрөнгийн бүртгэлд бүртгэж, өмчлөх эрхийн гэрчилгээг олгож байгаа ч дараагийн шатанд өмчийн газраа бусдад бэлэглэсэн, худалдсан, барьцаалсан зэрэг тохиолдолд холбогдох мэдээллүүд нь кадастрын мэдээллийн санд бүртгэгдэхгүй байсаар байна.

Иймд Монгол Улсын нийт нутаг дэвсгэрийг хамруулан газрын нэгдмэл санг газар ашиглалтын зориулалтаар нь нарийвчлан тооллого хийж, улсын хэмжээнд эрхийн төрөл харгалзахгүйгээр газрын гадарга, газар, түүний дэд талбар, объектыг улсын бүртгэлд бүртгэх, кадастрын зураглалын ажлыг хийх, кадастрын мэдээллийн санг боловсронгуй болгох, цаашлаад газрын үнэлгээ, төлбөр, татварын нэгдсэн тогтолцоог бий болгох нөхцөлийг бүрдүүлэх нь зүйтэй байна.

3.Газартай холбоотой өргөдлийг хүлээж авахаас эхлээд, түүнийг судлах, зураглах, эрхийг бүртгэж, баталгаажуулах хүртэлх кадастрын дэс дараалсан үйл ажиллагаа болон оролцогч талуудын эрх, үүргийг нарийвчлан хуульчлаагүйгээс иргэдийн өргөдөл, хүсэлт шийдвэрлэгдэхгүй байх, газрыг давхардуулан олгох, үйл ажиллагааны дараалал алдагдах, зарим үйл ажиллагааг орхигдуулах зэргээс болж иргэд хохирох тохиолдол гарч байна.

2019 оны байдлаар шүүхээр улсын хэмжээнд нийт 1493 захиргааны хэргийг хянан шийдвэрлэснээс газартай холбоотой 332 хэрэг шийдвэрлэсэн судалгаа байна. Энэ нь нийт захиргааны хэргийн 22.2 хувийг эзэлж байгаа ба шүүхээр хянан шийдвэрлэсэн 4 хэрэг тутмын 1 нь газартай холбоотой хэрэг, маргаан байна.

Олон улсын судалгааны байгууллагаас нийслэл, дүүргийн газрын албанд хийсэн судалгаагаар иргэд өргөдлөө шийдвэрлүүлэхийн тулд 15 хувь нь тухайн

шатны Засаг даргын Тамгын газарт, 85 хувь нь газрын албанд 2-3 удаа очдог байх ба улмаар иргэдийн өргөдлийг хүлээж авахгүйгээр амаар хариу өгдөг, өргөдөл шийдвэрлэхэд дунджаар 28-36 өдөр зарцуулж, олон шат дамжлага, хүнд сурталтай нүүр тулдаг талаар дурджээ. Иймд кадастрын үйл ажиллагааны дарааллыг нарийн тодорхой тусгах шаардлагатай.

Түүнчлэн хуулийн төсөлд улсын хэмжээний кадастрын мэдээллийн сангийн нэгдсэн системд суурилсан мэдээллийн сангаас тусгай зөвшөөрөлтэй аж ахуйн нэгжийг газартай холбоотой мэдээллээр тухай бүр хангах, гүйцэтгэлээр хийгдсэн зураглалын ажил болон хээрийн судалгааны ажлыг нэгдсэн системд оруулах, гэрчилгээний системийг бүрдүүлэх, кадастрын зураг болон баталгаажсан кадастрын зургийн зохицуулалтын талаар тодорхой тусгах нь зүйтэй байна.

4.Өсөн нэмэгдэж буй нийгмийн хэрэгцээ шаардлагыг дагаад газартай холбоотой эрхийг шилжүүлэх, банк, санхүүгийн байгууллага газрын эрхийг зээлийн барьцаа болгох, газраа бусдад түрээсээр ашиглуулах, газрыг санхүүгийн тайлан балансдаа бүртгэх зэрэг эдийн засгийн харилцаа бий болж улмаар иргэд газрыг үнэ цэнэтэй, үл хөдлөх хөрөнгө гэж үзэх хандлагыг төлөвшүүлж байгаа ч газрын зах зээлийн бодит үнэ цэнийг тогтоох, бүртгэх, шинэчлэх, олон нийтэд нээлттэй болгох асуудал орхигдсоор байна.

Энэ нь газрын татвар, төлбөрийг тэгш шударга ногдуулах зарчим алдагдах, газрыг нөхөн олговортойгоор эргүүлэн авахад тухайн газрын өмчлөгч, эзэмшигчтэй бодит бус үнээр тохиролцох, төрийн өмчийн газрыг өмчлүүлэх, эзэмшүүлэх, ашиглуулахад анхны үнийг бодит бус тогтоох нөхцөлийг бий болгож байна.

Иймд газрын үнэлгээтэй холбоотой нэр томъёог бусад хууль, тогтоомж, олон улсын стандарттай нийцүүлэх, газрын үнэлгээний үйл ажиллагаанд оролцогчдын эрх, үүргийг тодорхойлж, олон улсын жишигт нийцсэн, өөрийн орны онцлогт тохирсон газрын үнэлгээний тогтолцоог бий болгох боломжийг бүрдүүлэх шаардлагатай байна.

5.Олон улсын хэмжил, зураглаачдын холбоо /FIG/ 2004 онд “Кадастр 2014” баримт бичгийг гаргасан бөгөөд “кадастр нь цаасан, гараар бүртгэж буй тогтолцоог халж бүрэн цахимжсан мэдээллийн системийн тогтолцоонд шилжсэн байна” гэж тунхагласан.

Түүнчлэн Турк улсын Стамбул хотод 2015 онд зохион байгуулагдсан Дэлхийн кадастрын дээд хэмжээний чуулга уулзалтаас “Олон улсын зүгээс, кадастрын ач холбогдлыг нийгэм, эдийн засгийн хөгжилд зориулсан газрын мэдээллийн цогц систем, түүнийг байгуулах нь хөгжиж буй улс, орнуудын хувьд тогтвортой хөгжлийг дэмжих чухал асуудал байх болно” гэж цохон тэмдэглэжээ.

Иймд тогтвортой, үр ашигтай газар ашиглалтыг дэмжих, хянах, газрын улсын бүртгэл, газар ашиглалтын төлөвлөлт, газрын үнэлгээ, төлбөр, татвар, хүрээлэн буй орчны хяналт болон бизнесийн хөгжлийг мэдээллээр хангах зэрэг үндсэн зорилго бүхий нэгдмэл нэг, хандалт хоорондын үйл ажиллагаанд суурилсан орон зайн мэдээллийн дэд бүтцийн суурь өгөгдөл, мэдээллийн нэг болох “Олон зориулалтат кадастрын мэдээллийн систем”-ийг байгуулах асуудлыг нарийвчлан зохицуулах шаардлагатай байна.

Мөн нөөцийн кадастр, эрхийн кадастр, санхүүгийн кадастрыг агуулсан олон зориулалтын кадастрыг хөгжүүлэх зорилгын үүднээс эдгээр кадастрыг эрхлэх үйл ажиллагааг нарийвчлан зохицуулах шаардлагатай байна.

6. Улсын бүртгэлийн багц хууль хэрэгжсэнтэй холбоотойгоор газар эзэмшигч, ашиглагч нарын эрхийн бүртгэлийг дундын мэдээллийн сангаар дамжуулан эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлд бүртгүүлж байна. Түүнчлэн газрын нэгж талбар дээрх барилга байгууламжийн өмчлөх эрхийг эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлээр баталгаажуулан, хөрөнгийн хэмжээ, талбай, хаяг, худалдан борлуулсан үнэ, барьцааны мэдээллийг бүртгэдэг. Энэхүү мэдээлэл олон улсын жишигт нийцсэн газрын зах зээлийн үнэ, үнэлгээг бодитоор тогтооход шаардлагатай байдаг.

Иймээс дундын мэдээллийн сангаар дамжуулан газар өмчлөх, эзэмших, ашиглах эрхийг эд хөрөнгийн улсын бүртгэлд бүртгэхэд нэгж талбарын цахим хувийн хэргийн иж бүрдэл, шийдвэрлэх хугацаа болон харилцан мэдээлэл солилцох, дугаар олгох үйл ажиллагааг нарийвчлан тусгах шаардлагатай байна.

Хоёр. Хуулийн төслийн зорилго, ерөнхий бүтэц, зохицуулах харилцаа, хамрах хүрээ

Хуулийн төслийн тандан судалгааны дүгнэлтээр хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байгаа Кадастрын зураглал ба газрын кадастрын тухай хуулийн ихэнх заалтыг өөрчлөх, өөрчлөн найруулах, зарим заалтыг хасах шаардлагатай байгаа тул хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл хэлбэрээр, харин хуулийн нэрийг Кадастрын тухай хуулийн төсөл гэж өөрчлөн боловсруулна.

Хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлд уг хуулиар зохицуулах харилцаа, хамрах хүрээг дараах байдлаар тусгана. Үүнд:

Нэгдүгээр бүлэгт нийтлэг үндэслэл болох хуулийн зорилт, кадастрын тухай хууль тогтоомж, нэр томъёоны тодорхойлолт, кадастрын үйл ажиллагааны баримтлах зарчмыг тусгана.

Хоёрдугаар бүлэгт кадастр, кадастрын муж, тойрог, кадастрыг эрхлэх субъект, эрх үүргийн талаар тусгана.

Гуравдугаар бүлэгт Монгол Улсын нийт нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд газрын нэгдмэл сангийн тооллогыг явуулж тоо бүртгэл хөтлөх, өөрчлөлт оруулах, иргэн, хуулийн этгээдийн эзэмшил, ашиглалтын газрын зориулалт өөрчлөх, газрын төлөв байдал, чанар, чадавхийн бүртгэл хөтлөх, тэдгээрт хамаарах үзүүлэлтийг тодорхойлох талаар тусгана.

Дөрөвдүгээр бүлэгт Газрын тухай хуулиар тодорхойлогдсон газарт хамаарах эрхтэй холбоотой өргөдөл, хүсэлт шийдвэрлэх үйл ажиллагааны дараалал, газрын эрхийн хязгаарлалтыг тогтоох, хамтын болон дундын эзэмшлийн /өмчлөлийн/ газар /байгууламж/ байгуулах, нэгж талбарыг дахин хуваарилах, хэсэгчлэн хуваах, нэгтгэх, газрын тодорхойлолт гаргах, эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлд бүртгүүлэх, өөрчлөлт оруулах тохиолдолд хийгдэх газрын кадастрын үйл ажиллагаа, тэдгээрт хамаарах үзүүлэлтийг тодорхойлох талаар тусгана.

Тавдугаар бүлэгт газрын үнэлгээний зүйл, үнэлгээ хийх аргачлал, газрын суурь үнэ, суурь үнийн бүс, газрын албан татвар, төлбөрийн бүртгэлийн талаар тусгана.

Зургадугаар бүлэгт кадастрын мэдээллийн сан, түүний бүрдүүлэлт,

хамгаалалт, ашиглах, мэдээлэл солилцох, дундын мэдээллийн сан, түүгээр үйлчлэх зохицуулалтын талаар тусгана.

Долоодугаар бүлэгт бусад асуудал буюу кадастрын санхүүжилт, хяналт шалгалт, магадлан хэмжилт, хориглох үйл ажиллагаа, маргааныг хянан шийдвэрлэх, хууль тогтоомж зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага зэргийг тусгана.

Гурав. Хуулийн төсөл батлагдсаны дараа үүсч болох нийгэм, эдийн засаг, хууль зүйн үр дагавар, тэдгээрийг шийдвэрлэх талаар авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний санал

Хуулийн төслийг боловсруулж баталснаар нийгэм эдийн засгийн сөрөг үр дагавар гарахгүй бөгөөд харин дараах үр дүнд хүрнэ:

Монгол Улсын хэмжээнд кадастрын мэдээллийн нэгдсэн санг бий болгосноор газрын харилцаатай холбоотой үйл ажиллагаа нээлттэй болж, ажлын давхардал, үргүй зардал багасч, олон нийт газартай холбоотой мэдээллийг цаг тухайд нь авах, шийдвэр гаргах түвшинд хяналт тавих, газрыг давхардуулан олгож зөрчил, маргаан гаргахгүй байх боломж бүрдэнэ.

Иргэдийн газрын эдийн засгийн үр өгөөж, үнэ цэнийг ойлгох үнэлэмж дээшлэх, газрын улс орны нийгэм, эдийн засгийн хөгжилд гүйцэтгэх үүрэг өсөн нэмэгдэж улмаар иргэд өмчийн газраасаа амьдралын эх үүсвэрээр хангагдах, байгаль орчноо хайрлан хамгаалах, үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, хөрөнгө оруулалтын болон бусад олон талын арга хэмжээг бусдын оролцоо, зөвшөөрөлгүйгээр хэрэгжүүлэх ач холбогдолтой.

Газрын зах зээлийн үнэ цэнэд тулгуурлан төлбөр, татварын хэмжээг бодит байдалд нийцүүлэн тогтоох нь тэгш, шударга байдлыг хангах, улмаар татварын хувь хэмжээг нэмэхгүйгээр хамрах хүрээг нь тэлж, түүнээс олох орлогыг нэмэгдүүлэх ач холбогдолтой бөгөөд эрх бүхий этгээд хэрэгцээтэй үнэн бодит мэдээллээр хангагдах боломж бүрдэхэд чухал нөлөө үзүүлнэ.

Түүнчлэн цахим засаглалын нэг бүрэлдэхүүн болох цахим бүртгэлийн үйлчилгээ кадастрын салбарт нэвтэрснээр иргэдэд зардал чирэгдэлгүй, хурдан шуурхай, цахим үйлчилгээ авах эрх зүйн орчин бүрдэнэ.

Газрын бүртгэлийн систем боловсронгуй болсноор бүртгэл үнэн зөв бодитой байх баталгаа хангагдаж, үл хөдлөх хөрөнгө, татвар төлбөртэй холбоотой улсын статистик тоон мэдээ бүрэн гүйцэт гарахаас гадна үл хөдлөх хөрөнгийг эдийн засгийн эргэлтэд оруулахтай холбоотой бодлого төлөвлөлт тодорхой болно.

Дөрөв. Хуулийн төсөл нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын олон улсын гэрээ болон бусад хуультай хэрхэн уялдах, уг хуулийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдон цаашид шинээр боловсруулах буюу нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, хүчингүй болгох хуулийн талаарх санал

Хуулийн төслийг Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын олон улсын гэрээ болон бусад хууль Газрын тухай багц хуулийн төслийг боловсруулах ажлын хүрээнд боловсруулсан Газрын ерөнхий хуулийн төсөл, Газрын төлбөрийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөл, Монгол Улсын иргэнд газар өмчлүүлэх тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлтэй тус тус уялдуулан боловсруулна.

Хуулийн төсөлтэй холбогдуулан Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай, Хаягжуулалтын тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай, Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай, Хот байгуулалтын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Сэргээгдэх эрчим хүчний тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Авто замын тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай, Эрчим хүчний тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Ойн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай, Төмөр замын тээврийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай, Харилцаа холбооны тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай, Усны тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай, Хот суурин ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалтын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай, Зөрчлийн тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай, Кадастрын зураглал ба газрын кадастрын тухай хуулийг хүчингүй болсонд тооцох тухай зэрэг хуулийн төслүүдийг тус тус боловсруулна.

---oOo---

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ний өдөр

Улаанбаатар хот

КАДАСТРЫН ТУХАЙ /шинэчилсэн найруулга/

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт кадастр эрхлэх, хяналт тавихтай холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Кадастрын тухай хууль тогтоомж

2.1.Кадастрын тухай хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Газрын ерөнхий хууль, Монгол Улсын иргэнд газар өмчлүүлэх тухай хууль, Геодези, зураг зүйн тухай хууль, Газрын төлбөрийн тухай хууль, Улсын бүртгэлийн ерөнхий хууль, Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн тухай хууль, Иргэний хууль, Ашигт малтмалын тухай хууль, Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай хууль, Чөлөөт бүсийн тухай хууль болон эдгээр хуультай нийцүүлэн гаргасан бусад хууль тогтоомжоос бүрдэнэ.

2.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл.Хуулийн нэр томъёоны тодорхойлолт

3.1.Энэ хуульд хэрэглэсэн дараах нэр томъёог доор дурдсан утгаар ойлгоно:

3.1.1.“кадастрын зураг” гэж нэгж талбар, түүний гадаргуугийн дээрх болон доорх үл хөдлөх эд хөрөнгийн байршил (дэд нэгж талбар), хэмжээ, эзлэхүүн, хил зааг, хаяг, эрх, эрхийн хязгаарлалт, эрх бүхий хүн, хуулийн этгээдийн мэдээлэл бүхий баталгаажсан зургийг;

3.1.2.“нэгж талбар” гэж тодорхой байршил, хил зааг бүхий дахин давтагдашгүй дугаартай эрхийн кадастрын бүртгэл бүхий газрыг;

3.1.3.“дэд нэгж талбар” гэж тухайн нэгж талбарын дотор байрших, газар ашиглалтын төрлөөр ялгагдах, хил заагласан газрыг;

3.1.4.“нэгж талбарын эргэлтийн цэг” гэж нэгж талбарыг хязгаарласан хил заагийг газарт болон кадастрын зурагт тодорхойлсон цэгийг;

3.1.5.“газрын мэдээллийн систем” гэж Газрын ерөнхий хуулийн 27.2-д заасныг;

3.1.6.“кадастрын мэдээллийн систем” гэж Газрын ерөнхий хуулийн 27.2.4-т заасныг;

3.1.7.“газрын үнэлгээ, татвар, төлбөрийн мэдээллийн систем” гэж Газрын ерөнхий хуулийн 27.2.5-т заасныг;

3.1.8.“кадастрын гурав болон дөрвөн хэмжээст бүртгэл” гэж нэгж талбар, дэд нэгж талбарын кадастрын мэдээлэл болон түүний өндөржилт, өндөр, тэдгээрийн өөрчлөлтийг цаг хугацаагаар түүхчлэн илэрхийлснийг;

3.1.9.“газрын нэгдмэл сангийн тооллого” гэж газрын нэгдмэл сангийн үндсэн ангиллын газрын байршил, хил зааг, тоо хэмжээг тодорхойлох цогц үйл ажиллагааг;

3.1.10.“газар, үл хөдлөх эд хөрөнгийн зах зээлийн үнэ” гэж зах зээлийн харилцаанд оролцогч талуудын харилцан тохиролцсон үнийг;

3.1.11.“газрын ерөнхий үнэлгээ” гэж газрын нэгдмэл сангийн үндсэн ангиллын газрыг үнэлгээний бүс тус бүрээр газрын чанар, чадавх, эдийн засгийн үр өгөөжийг илэрхийлсэн үзүүлэлт болон газрын зах зээлийн үнээр харьцуулан загварчилж, газрын суурь үнийг тогтоох үйл ажиллагааг;

3.1.12.“суурь үнэ” гэж тухайн бүс дэх нэгж талбаруудын үнэлгээний нийлбэрээс тогтоосон дундаж үнийг;

3.1.13.“суурь үнийн бүс” гэж суурь үнийг баримтлах тодорхой нутаг дэвсгэрийн хил заагийг;

3.1.14.“газар ашиглалтын дэглэм” гэж газрын нэгдмэл сангийн үндсэн ангилал бүрт газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөө, хотын хөгжлийн ерөнхий болон хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөөний дагуу зөв зохистой ашиглах хэм хэмжээг.

4 дүгээр зүйл.Кадастрын үйл ажиллагаанд баримтлах зарчим

4.1.Кадастрын үйл ажиллагаанд дараах зарчмыг баримтална:

4.1.1.шинжлэх ухаан, дэвшилтэд техник технологид суурилсан байх;

4.1.2.ил тод, хараат бус байх;

4.1.3.мэдээлэл тасралтгүй шинэчлэгдэж байх;

4.1.4.мэдээллийн системд суурилсан, нууцлал, аюулгүй байдлыг хангасан байх;

4.1.5.мэдээлэл нь гурав болон дөрвөн хэмжээстээр илэрхийлэгддэг байх.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ КАДАСТРЫН ТӨРӨЛ

5 дугаар зүйл.Кадастрын төрөл

5.1.Кадастр нь дараах төрөлтэй байна:

5.1.1.эрхийн кадастр;

5.1.2.санхүүгийн кадастр.

5.1.3.нөөцийн кадастр;

5.2.Кадастрын мэдээлэл нь төрийн мэдээллийн эх сурвалж байна.

6 дугаар зүйл.Нэгж талбар

6.1.Нэгж талбар нь газар ашиглалтын зориулалтаас хамаарч дэд нэгж талбарт хуваагдаж болно. Дэд нэгж талбар нь хил заагтай байх ба түүнийг агуулж буй нэгж талбараас хамаарсан дугаартай байна.

6.2.Нэгж талбарын хил зааг, тэдгээрийн эргэлтийн цэгийн байрлалыг байгалийн болон барьж байгуулсан объект, тусгай тэмдэгтийг ашиглан газар дээр нь тэмдэглэж, кадастрын зурагт буулгана.

6.3.Нэгж талбар болон дэд нэгж талбар, түүнийг дугаарлах журам болон нэгж талбарын эргэлтийн цэгийн төрөл, загварыг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагын дарга батална.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ ЭРХИЙН КАДАСТР

7 дугаар зүйл.Эрхийн кадастр, түүнд хамаарах үзүүлэлт

7.1.Газрын ерөнхий хуулийн 38 дугаар зүйлд заасан газар өмчлөх эрх, 47 дугаар зүйлд заасан газрын хязгаарлагдмал эрх, 68 дугаар зүйлд заасан газар ашиглах гэрээ, Улсын бүртгэлийн ерөнхий хуулийн дагуу үүссэн үл хөдлөх эд хөрөнгийн эрх, эрхийн хязгаарлалтыг кадастрын мэдээллийн системд бүртгэнэ.

7.2.Эрхийн кадастр нь дараах мэдээллээс бүрдэнэ:

7.2.1.нэгж талбарын дугаар;

7.2.2.нэгж талбар болон дэд нэгж талбарын өндөржилт, солбицол, хил зааг;

7.2.3.нэгж талбарын болон дэд нэгж талбарын талбайн хэмжээ;

7.2.4.нэгж талбарын болон дэд нэгж талбарын хаяг;

7.2.5.аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн нэр;

7.2.6.тухайн нэгж талбарт хамаарах газрын нэгдмэл сангийн үндсэн ангилал;

7.2.7.шийдвэр гаргасан этгээдийн албан тушаал, нэр, шийдвэрийн дугаар, огноо;

7.2.8.газар ашиглалтын зориулалт;

7.2.9.газар ашиглалтын дэглэм;

7.2.10.газар дээрх болон доорх үл хөдлөх эд хөрөнгөтэй холбоотой эрх;

7.2.11.эрхийн хязгаарлалт;

7.2.12.газар, үл хөдлөх эд хөрөнгийн зах зээлийн үнэ, суурь үнэ;

7.2.13.газрын төлбөр, татвар;

7.2.14.үл хөдлөх эд хөрөнгийн ашиглалтын зориулалт;

7.2.15.үл хөдлөх эд хөрөнгийн хийцийн төрөл;

7.2.16.үл хөдлөх эд хөрөнгийн баригдсан огноо;

7.2.17.үл хөдлөх эд хөрөнгийн давхрын тоо, өрөөний тоо;

7.2.18.үл хөдлөх эд хөрөнгийн талбай, хэмжээ, өндөржилт, өндөр;

7.2.19.газар өмчлөх эрх, газрын хязгаарлагдмал эрхтэй хүн, хуулийн этгээд болон газрыг гэрээгээр ашиглагчийн регистрийн дугаар, иргэний бүртгэлийн дугаар, овог нэр, оноосон нэр;

7.2.20.бусад.

7.3.Энэ хуулийн 7.2-т заасан мэдээллийг нэгж талбар бүрээр кадастрын мэдээллийн системд бүртгэнэ.

7.4.Хуульд заасны дагуу нууцад хамаарахаас бусад эрхийн кадастрын мэдээлэл нээлттэй байна.

8 дугаар зүйл.Газар ашиглалтын дэглэм

8.1.Газар ашиглалтын дэглэмийг кадастрын мэдээллийн системд бүртгэнэ.

8.2.Газар ашиглалтын дэглэмийг Газрын ерөнхий хуульд заасны дагуу тогтооно.

9 дүгээр зүйл.Эрхийн кадастр эрхлэх

9.1.Эрхийн кадастрт дараах үйл ажиллагаа хамаарна:

9.1.1.шинээр газар өмчлөх болон газрын хязгаарлагдмал эрх олгох, газар ашиглах гэрээ байгуулах;

9.1.2.газрын эрхийг дуудлага худалдаагаар олгох;

9.1.3.газрын эрхийг төсөл сонгон шалгаруулалтаар олгох;

9.1.4.дундын мэдлийн газрын эрх үүсгэх;

9.1.5.сервитут тогтоох;

9.1.6.газрын талбайн хэмжээг өөрчлөх;

9.1.7.газар өмчлөх болон газрын хязгаарлагдмал эрхийг хэсэгчлэн шилжүүлэх;

9.1.8.газрын зориулалтыг өөрчлөх;

9.1.9.газар өмчлөх болон газрын хязгаарлагдмал эрхийг бусдад шилжүүлэх, нэгтгэх;

9.1.10.газар өмчлөх болон газрын хязгаарлагдмал эрхийг барьцаалах;

9.1.11.газар өмчлөх болон газрын хязгаарлагдмал эрхийг бусдад ашиглуулах;

9.1.12.газрын эрхийн хугацааг сунгах;

9.1.13.газрын эрхийг нөхөн олговортойгоор эргүүлэн авах;

9.1.14.газрын эрхийг дуусгавар болгох;

9.1.15.газрын эрхийг хүчингүй болгох;

9.1.16.газрын эрхийг шүүхийн шийдвэрээр цуцлах, сэргээх;

9.1.17.хаяг олгох, өөрчлөх;

9.1.18.бусад.

9.2.Энэ хуулийн 9.1-д заасан кадастрийн үйл ажиллагааг гүйцэтгэхэд дараах дэс дараалал баримтална.

9.2.1.хүсэлт хүлээн авах, хариу мэдэгдэх;

9.2.2.суурин судалгаа хийх;
9.2.3.хээрийн судалгаа хийх;
9.2.4.хээрийн хэмжилтэд бэлтгэх, гүйцэтгэх, хэмжилтийн үр дүн, акт, холбогдох нотлох баримтыг бүрдүүлэн кадастрын зураг үйлдэж мэдээллийн системд оруулах;

9.2.5.эрх бүхий этгээдээр шийдвэр гаргуулах,
9.2.6.эргэлтийн цэгийг газарт бэхлэх
9.2.7.кадастрын мэдээллийн санд бүртгэх,
9.2.8.нэгж талбар, түүн дээрх үл хөдлөх эд хөрөнгийг хаягжуулах;
9.2.9.эрх бүхий этгээдийн шийдвэрийг эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлд бүртгүүлэх;

9.2.10.гэрээ байгуулж, гэрчилгээ, кадастрын зураг, газрын хянан баталгааны дүгнэлт олгож, газрын төлбөр, татварыг ногдуулах;

9.2.11.нотлох баримт, материалыг бүрдүүлж нэгж талбарын цаасан болон цахим хувийн хэрэг үүсгэх.

9.3.Шинээр газар өмчлөх болон газрын хязгаарлагдмал эрх олгох, газар ашиглах гэрээ байгуулах, төрийн өмчийн газрыг дуудлага худалдаа болон төсөл сонгон шалгаруулалтаар бусдад шилжүүлэх, дундын мэдлийн газрын эрх үүсгэхэд энэ хуулийн 9.2.1, 9.2.2, 9.2.5-9.2.11-д заасан үйл ажиллагааг гүйцэтгэнэ.

9.4.Газар өмчлөх болон газрын хязгаарлагдмал эрхийг хэсэгчлэн шилжүүлэх, газрын талбайн хэмжээг өөрчлөх, сервитут тогтооход энэ хуулийн 9.2.1-9.2.11-д хамаарах үйл ажиллагааг гүйцэтгэнэ.

9.5.Газар өмчлөх болон газрын хязгаарлагдмал эрхийг бусдад шилжүүлэх, нэгтгэх, газрын зориулалтыг өөрчлөх, хугацаа сунгах тохиолдолд энэ хуулийн 9.2.1, 9.2.2, 9.2.5, 9.2.7, 9.2.10, 9.2.11-д хамаарах үйл ажиллагааг гүйцэтгэнэ.

9.6.Газар өмчлөх болон газрын хязгаарлагдмал эрхийг бусдад ашиглуулах, газрын хязгаарлагдмал эрхийн хугацаа дуусахаас өмнө газрыг улсын болон орон нутгийн тусгай хэрэгцээ, нийгмийн зайлшгүй хэрэгцээнд зориулж нөхөн олговортойгоор эргүүлэн авах, эрхийг хүчингүй болгох, эрхийг шүүхийн шийдвэрээр цуцлах, сэргээх тохиолдолд энэ хуулийн 9.2.1, 9.2.2, 9.2.5, 9.2.7, 9.2.11-д заасан үйл ажиллагааг гүйцэтгэнэ.

9.7.Улсын тусгай хамгаалалтай газар нутаг болон Чөлөөт бүсийн газар нутагт газар ашиглуулахад энэ хуулийн 9.2.1-9.2.11-т заасан үйл ажиллагааг холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу эрх бүхий этгээд гүйцэтгэнэ.

9.8.Газар өмчлөх болон газрын хязгаарлагдмал эрхийг барьцаалах тохиолдолд энэ хуулийн 9.2.1, 9.2.7, 9.2.11-д хамаарах үйл ажиллагааг гүйцэтгэнэ.

9.9.Газрын эрхийг дуусгавар болгох тохиолдолд энэ хуулийн 9.2.2, 9.2.3, 9.2.5, 9.2.7, 9.2.11-д хамаарах үйл ажиллагааг гүйцэтгэнэ.

9.10.Хаяг олгох, өөрчлөх тохиолдолд энэ хуулийн 9.2.1, 9.2.7, 9.2.8-д хамаарах үйл ажиллагааг гүйцэтгэнэ.

9.11.Энэ хуулийн 9.3-9.10-т зааснаас бусад тохиолдолд энэ хуулийн 9.2.1-9.2.11-д хамаарах үйл ажиллагааг гүйцэтгэнэ.

9.12.Газрын ерөнхий хуулийн 58, 61 дүгээр зүйлд заасны дагуу дундын мэдлийн газрын эрхийг үүсгэхэд болон мөн хуулийн 63 дугаар зүйлд заасны дагуу сервитут тогтооход эрх бүхий этгээдийн хүсэлтийг үндэслэнэ.

9.13.Шүүхийн шийдвэрээр өмчлөх эрх, газрын хязгаарлагдмал эрх өөрчлөгдөж байгаа бол эрх олж авч байгаа этгээд хүсэлт гаргах ба хүсэлтэд шүүхийн шийдвэрийг хавсаргана.

9.14.Газар өмчлөх эрх, газрын хязгаарлагдмал эрхийг дуусгавар болгох эсвэл хүчингүй болгоход эрх бүхий этгээдийн шийдвэрийг үндэслэнэ.

9.15.Энэ хуулийн 9 дүгээр зүйлд заасан эрхийн кадастр эрхлэх нарийвчилсан журмыг газрын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

9.16.Шинээр газар өмчилсөн тухай мэдээллийг Газрын ерөнхий хуулийн 27.6 болон Монгол улсын иргэнд газар өмчлүүлэх тухай хуулийн 9.2-т заасан дундын мэдээллийн санд сумын газар зохион байгуулагч, дүүргийн хэлтэс оруулах ба түүнийг үндэслэн Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн тухай хуулийн 10 дугаар зүйлд заасны дагуу эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлд бүртгэнэ.

9.17.Улсын бүртгэлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага нь Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлд заасан үл хөдлөх эд хөрөнгийн эрхэд өөрчлөлт оруулах хүсэлтийг дундын мэдээллийн санд тухай бүр илгээх ба кадастрын мэдээллийн системд өөрчлөлт хийгдэсний дараа үл хөдлөх эд хөрөнгө өмчлөх эрхийн гэрчилгээг олгоно.

10 дугаар зүйл.Хүсэлт хүлээн авах, хариу мэдэгдэх

10.1.Хүн, хуулийн этгээд нь эрхийн кадастр хийлгэх хүсэлтээ кадастрын мэдээллийн системээр харьяа дүүргийн хэлтэс, сумын газар зохион байгуулагчид гаргана.

10.2.Хүсэлтэд хавсаргах материалыг газрын мэдээллийн системээс авах боломжтой бол хүсэлт гаргасан хүн, хуулийн этгээдээс хавсралт материал шаардахгүй байж болно.

10.3.Дүүргийн хэлтэс, сумын газар зохион байгуулагч нь хүсэлтийг кадастрын мэдээллийн системд үнэн зөв, бүртгэж, хүсэлт гаргагчид цахим болон бусад хэлбэрээр мэдэгдэнэ.

11 дүгээр зүйл.Суурин болон хээрийн судалгаа хийх, хаягжуулах

11.1.Дүүргийн хэлтэс, сумын газар зохион байгуулагч нь хүн, хуулийн этгээдийн хүсэлтийг кадастрын мэдээллийн системд бүртгэсний дараа суурин судалгааг гүйцэтгэнэ.

11.2.Суурин судалгааны үе шатанд газрын эрхийг бүртгэхэд шаардлагатай мэдээллийг харьцуулан судлах, тулгах, нягтлах, үнэлэх үйл ажиллагаанд газрын мэдээллийн системийг ашиглана.

11.3.Суурин судалгааны үе шатанд хүн, хуулийн этгээдийн мэдээлэл, хүсэлтэд хамаарах газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөө, газар ашиглалтын бүсчлэлийн дүрэм, дэглэм, эрх бүхий байгууллагын дүгнэлт, шийдвэр, гэрээний хэрэгжилт, инженерийн шугам сүлжээ, ойн болон усны сан, үер, усны ам, далан, ундны усны эрүүл ахуй, ариун цэврийн хамгаалалтын болон хязгаарлалтын бүс, татвар, төлбөртэй холбоотой мэдээллийг тулган шалгаж, холбогдох хууль тогтоомжид нийцсэн бол хээрийн судалгааны ажлыг гүйцэтгэнэ.

11.4.Шинээр газрын эрхийг олгоход энэ хуулийн 11.3-т заасан үйл ажиллагаа хамаарахгүй.

11.5.Хээрийн судалгааны үе шатанд хүсэлтэд дурдсан газрын хил заагийг урьдчилсан байдлаар тогтоож, суурин судалгаагаар хийгдсэн ажлыг газар дээр нь хянан шалгаж, холбогдох хууль тогтоомжийг зөрчөөгүй бол аймаг, нийслэлийн газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага шийдвэр гаргана.

11.6.Шинээр газрын эрх үүсэж байгаа бол Хаягжуулалтын тухай хуулийн дагуу нэгж талбар, түүн дээрх үл хөдлөх эд хөрөнгөд хаяг олгоно.

11.7.Дүүргийн хэлтэс, сумын газар зохион байгуулагч нь энэ хуулийн 11.1-11.5-д заасан ажлыг ажлын 3 хоногт, эрхийн өөрчлөлт хийх ажлыг ажлын 1 хоногт багтаан гүйцэтгэнэ.

12 дугаар зүйл.Газрын эрх олгох шийдвэр гаргах, эргэлтийн цэгийг газарт бэхлэх

12.1.Аймаг, нийслэлийн газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага нь энэ хуулийн 9.3-т заасан хүсэлтийг хүлээн авснаас хойш 15 хоногийн дотор газар өмчлөх, газрын хязгаарлагдмал эрх олгох, газар ашиглуулах гэрээ байгуулах тухай шийдвэр гаргана.

12.2.Газрын ерөнхий хуульд заасны дагуу газрын эрх олгох шийдвэрийг кадастрын мэдээллийн системд бүртгэнэ.

12.3.Энэ хуулийн 6.3-д заасан журмын дагуу эргэлтийн цэгийг газарт бэхлэх ажлыг зохион байгуулна.

12.4.Энэ хуулийн 12.1-д заасан шийдвэрийг үндэслэн нэгж талбарын эргэлтийн цэгийг газарт бэхлүүлэх, кадастрын зураг хийлгэх хүсэлтээ хүн, хуулийн этгээд газрын мэдээллийн системийг ашиглан кадастрын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл бүхий этгээдэд илгээж болно.

12.5.Кадастрын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл бүхий байгууллага холбогдох норм, дүрмийн дагуу нэгж талбарын эргэлтийн цэгийг газарт бэхэлж, кадастрын зураг үйлдэж, холбогдох материалыг актын хамт газрын мэдээллийн системд илгээнэ.

13 дугаар зүйл.Улсын бүртгэлд бүртгэх, гэрээ байгуулж, гэрчилгээ олгох, нэгж талбарын хувийн хэрэг үүсгэх

13.1.Аймаг, нийслэлийн газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага газрын эрхийг Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн тухай хуульд заасны дагуу улсын бүртгэлийн дундын мэдээллийн санд мэдүүлэх ба улсын

бүртгэлийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага улсын бүртгэлд бүртгэж, эрхийн улсын бүртгэлийн дугаар олгон, дугаарыг дундын мэдээллийн санд автоматаар илгээнэ.

13.2.Дүүргийн хэлтэс, сумын газар зохион байгуулагч нь газрын мэдээллийн систем дэх эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн дугаарыг газрын эрхийн гэрчилгээ, газар ашиглах гэрээнд тэмдэглэж, Кадастрын мэдээллийн системд бүртгэж, цаасан болон цахим хувийн хэрэг үүсгэн баталгаажуулна.

13.3.Хүн, хуулийн этгээд нь эрх үүссэн газрынхаа мэдээлэл, гэрээ, гэрчилгээ, кадастрын зураг, газрын хянан баталгааны дүгнэлтийг газрын мэдээллийн системээс хэвлэн авна.

13.4.Газрын эрх үүссэн нэгж талбар бүрт нэгж талбарын хувийн хэрэг нээнэ.

13.5.Газрын хязгаарлагдмал эрхийн гэрчилгээний загвар, төрөл болон нэгж талбарын хувийн хэрэг хөтлөх үйл ажиллагааг энэ хуулийн 9.15-д заасан журмаар зохицуулна.

14 дүгээр зүйл.Кадастрын зураг

14.1.Кадастрын зургийг геодезийн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл болон кадастрын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл бүхий этгээд хийнэ.

14.2.Кадастрын зургийг Геодези, зураг зүйн тухай хуульд заасан эрх бүхий этгээдийн баталсан солбицол, өндрийн нэгдсэн тогтолцоонд хийнэ.

14.3.Кадастрын зураг нь энэ хуулийн 3.1.1-т заасан агуулгатай байх ба нэгж талбар, дэд нэгж талбар, эргэлтийн цэгүүдийн солбицол, өндөр, тэдгээрийн хоорондох зай, талбай, хил зааг, хаяг, эрхийн төрөл, эрхийн хязгаарлалт, түүний хил хязгаар, газар өмчлөгч болон газрын хязгаарлагдмал эрхтэй иргэн, хуулийн этгээд, гэрээгээр газар ашиглагчийн мэдээлэл, харьяалах засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, нэгж талбарын дугаар, зургийн масштаб, огноо болон кадастрын зургийг үйлдсэн хуулийн этгээд, түүнийг баталгаажуулж бүртгэсэн албан тушаалтны нэрийг тусгасан байна.

14.4.Шаардлагатай тохиолдолд түүхчилсэн мэдээлэл, төлөвлөлт, газар ашиглалтын стандарт, газрын үнэ, төлбөр, татвар, төлөв байдал, чанартай холбоотой мэдээллийг харуулж болно.

14.5.Кадастрын зураг хийх аргачлалыг газрын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

15 дугаар зүйл.Гурав болон дөрвөн хэмжээст кадастрын бүртгэл

15.1.Энэ хуулийн 7.2.10-д заасан эрхийг гурав болон дөрвөн хэмжээст кадастрын мэдээллийн системд бүртгэнэ.

15.2.Энэ хуулийн 15.1-д заасан бүртгэлийн нэгж нь дэд нэгж талбар байна.

15.3.Дэд нэгж талбарын эргэлтийн цэг, хил зааг нь тухайн үл хөдлөх эд хөрөнгийн өмчлөх эрхийн гэрчилгээнд заасан талбайгаар тодорхойлогдоно.

15.4.Гурав болон дөрвөн хэмжээстээр кадастрын мэдээллийн системд өндрийн загвар агаар, сансрын зураг, өндрийн загварчлал, нэгж талбарын мэдээлэл, барилга байгууламжийн зураг төслийг үндэслэн бүртгэнэ.

15.5.Гурав болон дөрвөн хэмжээст кадастрын бүртгэл хийх аргачлалыг газрын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

16 дугаар зүйл.Зуучлуулан бүртгүүлэх

16.1.Энэ хуулийн 9.1.1, 9.1.6-9.1.12, 9.1.14-д заасан эрх, түүнтэй холбоотой өөрчлөлтийг иргэний эзэмшиж буй кадастрын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл дээр үндэслэж хуулийн этгээдээр төлөөлүүлэн хийлгэж болно.

16.2.Үл хөдлөх эд хөрөнгийн зуучлалын мэргэжлийн байгууллага зуучлах үйл ажиллагааны хүсэлтээ цахимаар газрын мэдээллийн системд гаргана.

16.3.Үл хөдлөх эд хөрөнгийн зуучлалын мэргэжлийн байгууллага газрын мэдээллийн системд хандах сургалтанд хамрагдаж, үл хөдлөх эд хөрөнгийн байршил, хаяг, эрх, түүний өөрчлөлт, зөрчил, маргаан, хотын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө, газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөлт, инженерийн шугам сүлжээ, газар, үл хөдлөх эд хөрөнгийн зах зээлийн үнэ, татвар, төлбөр болон газрын мэдээллийн системийн бусад мэдээллийн санд хандах эрхтэй байна.

16.4.Үл хөдлөх эд хөрөнгийн зуучлалын мэргэжлийн байгууллага гэрээний үндсэн дээр газрын мэдээллийн системд хандах эрхээ газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас авна.

16.5.Кадастрын мэдээллийн системд хандах эрх бүхий үл хөдлөх эд хөрөнгийн зуучлалын мэргэжлийн байгууллага зуучилсан газар, үл хөдлөх эд хөрөнгийнхөө үнийн мэдээллийг газрын мэдээллийн системд оруулах үүргийг хүлээнэ.

16.6.Үл хөдлөх эд хөрөнгийн зуучлалын мэргэжлийн байгууллага газрын мэдээллийн системийг хуульд заасны дагуу зөвхөн албаны хэрэгцээнд ашиглах ба бусдад задруулахыг хориглоно.

ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ САНХҮҮГИЙН КАДАСТР

17 дугаар зүйл.Санхүүгийн кадастр, түүнд хамаарах үзүүлэлт

17.1.Санхүүгийн кадастр нь газар, үл хөдлөх эд хөрөнгийн зах зээлийн үнэ, суурь үнэ, үнэлгээний бүс, төлбөр, татвар болон үнэд нөлөөлөгч хүчин зүйлийн талаарх мэдээллээс бүрдэнэ.

17.2.Энэ хуулийн 17.1-д заасан мэдээллийг нэгж талбар бүрээр газрын үнэлгээ, татвар, төлбөрийн мэдээллийн системд бүртгэнэ.

18 дугаар зүйл.Газрын үнэлгээний зүйл, төрөл, аргачлал

18.1.Газрын үнэлгээний зүйл нь газар, үл хөдлөх эд хөрөнгө байна.

18.2.Газрын үнэлгээ нь дараах төрөлтэй байна:

18.2.1.ерөнхий үнэлгээ;

18.2.2.нэг бүрчилсэн үнэлгээ.

18.3.Ерөнхий үнэлгээг газрын суурь үнэ тогтооход болон энэ хуулийн 19.3-т заасан тохиолдолд хийнэ.

18.4.Энэ хуулийн 18.3-т зааснаас бусад тохиолдолд нэг бүрчилсэн үнэлгээг хийнэ.

18.5.Нэг бүрчилсэн үнэлгээг газрын төлөв байдал, чанар, онцлог, зориулалтыг харгалзан үнэлгээний олон улсын болон үндэсний стандарт, Хөрөнгийн үнэлгээний тухай хууль болон энэ хуулийн 18.6-д заасан аргачлалын дагуу хийнэ.

18.6.Газрын нэг бүрчилсэн үнэлгээ хийх аргачлалыг газрын асуудал эрхэлсэн болон санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүд хамтран батална.

18.7.Ерөнхий үнэлгээ хийх аргачлалыг Засгийн газар батална.

19 дүгээр зүйл.Ерөнхий үнэлгээ

19.1.Ерөнхий үнэлгээгээр газар ашиглалтын бүсчлэл бүрээр газрын төлөв байдал, чанар, чадавх, эдийн засгийн үр өгөөжийг илэрхийлсэн үзүүлэлт, газар, үл хөдлөх эд хөрөнгийн зах зээлийн үнийн мэдээг харьцуулан загварчилж, газрын суурь үнэ, бүсийг тодорхойлно.

19.2.Ерөнхий үнэлгээг Газрын ерөнхий хуулийн 27.2-д заасан газрын мэдээллийн системийн мэдээлэлд үндэслэн ерөнхий үнэлгээ хийх ажлыг хот, тосгон, бусад суурин газарт 3 жил тутамд, бусад ангиллын газарт 5 жил тутамд хийнэ.

19.3.Шинээр хот суурин газар үүсэх, тэлэх, дахин төлөвлөлт хийх зэрэг тохиолдолд ерөнхий үнэлгээ хийж болно. Ерөнхий үнэлгээг энэ хуулийн 18.7-д заасан аргачлалаар хийнэ.

19.4.Ерөнхий үнэлгээ хийх ажиллагааг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага дараах дарааллын дагуу зохион байгуулна:

19.4.1.ерөнхий үнэлгээгээр тогтоосон газрын суурь үнэ, бүсийн хил заагийг урьдчилсан байдлаар боловсруулж, аймаг, нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд танилцуулж, иргэд, олон нийтэд мэдээлэх;

19.4.2.газрын суурь үнэ, бүсийн хил заагийг энэ хуулийн 19.2-т заасан хугацаанд Засгийн газарт хүргүүлж, батлуулах;

19.4.3.газрын суурь үнэ, бүсийн хил заагийг Кадастрын мэдээллийн системд бүртгэж, нийтэд мэдээлэх.

19.5.Ерөнхий үнэлгээг кадастрын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй хувь хүн, хуулийн этгээд хийж болно.

20 дугаар зүйл.Газрын үнэлгээ хийхэд шаардлагатай мэдээлэл

20.1.Газрын үнэлгээнд газрын төлөв байдал, чанар, чадавх, эдийн засгийн үр өгөөжийг илэрхийлсэн дараах мэдээллийг ашиглана.

20.1.1.эрхийн болон нөөцийн кадастрын мэдээлэл;
20.1.2.байр зүйн зураг;
20.1.3.агаарын ортофото болон сансрын зураг;
20.1.4.газар зохион байгуулалтын үндсэн баримт бичгийн мэдээлэл;
20.1.5.газрын төлөв байдал, чанарын хянан баталгааны үр дүн;
20.1.6.газрын нэгдмэл сангийн тооллого, тоо бүртгэл;
20.1.7.нийгэм, эдийн засаг, байгаль орчин, дэд бүтэц, инженерийн хангамжийн мэдээлэл;

20.1.8.газар, үл хөдлөх хөрөнгийн зах зээлийн үнийн мэдээ;
20.1.9.ойн мужлал, усны ай сав газрын хил зааг болон ой, усны экологи-эдийн засгийн үнэлгээний мэдээлэл;

20.1.10.газар дээрх болон доорх барилга, байгууламжийн талаарх мэдээлэл;

20.1.11.газарт оруулсан хөрөнгө оруулалтын хэмжээг тусгасан техник эдийн засгийн үзүүлэлтийн тайлан, мэдээлэл;

20.1.12.газрын суурь үнэлгээ, түүний бүс;
20.1.13.бусад.

20.2.Энэ хуулийн 20.1.1-20.1.9-д заасан мэдээллийг газрын мэдээллийн системийн мэдээллийг үндэслэн бүрдүүлнэ.

20.3.Хөрсний үржил шимийг бүрдүүлэгч гол үзүүлэлтүүд, газарзүй болон байгаль цаг уурын онцлог, тогтоц, таримал, ургамлын гарал үүсэл, төрөл, газрын чадавх зэрэг мэдээллийг тухайн оны газрын хянан баталгааны мэдээг үндэслэн бүрдүүлнэ.

20.4.Ой, усны сан бүхий газар, зам, шугам сүлжээний газар, улсын тусгай хэрэгцээний газрын үнэлгээ хийхтэй холбоотой мэдээллийг холбогдох төрийн захиргааны байгууллага нь газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад ирүүлнэ.

20.5.Газар, үл хөдлөх эд хөрөнгийн зах зээлийн үнийн мэдээллийг ашиглахдаа энэ хуулийн 19.2-т заасан хугацаанд хамаарах мэдээллийг баримтлана.

21 дүгээр зүйл. Газар, үл хөдлөх эд хөрөнгийн зах зээлийн үнэ

21.1.Газар, үл хөдлөх эд хөрөнгийн зах зээлийн үнийн мэдээллийг цуглуулах, мэдээллийн сан бүрдүүлэх, мэдээлэх ажлыг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага зохион байгуулна.

21.2.Газар, үл хөдлөх эд хөрөнгийн зах зээлийн үнийн мэдээний эх үүсвэр нь эд хөрөнгийн эрхийн улын бүртгэлийн мэдээллийн сан, нотариатын мэдээллийн сан болон газрын биржийн мэдээллийн сан байх ба дундын мэдээллийн сан байгуулах замаар цахимаар тухай бүр үнэлгээ, татвар, төлбөрийн мэдээллийн системд бүртгэнэ.

21.3.Газрын зах зээлийн үнийг нэгж талбар бүрээр гаргаж газрын мэдээллийн систем, татварын бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн санд бүртгэнэ.

21.4.Энэ хуулийн 21.3-д заасан бүртгэлийг тухайн нэгж талбарын газрын суурь үнэ болон энэ хуулийн 21.2-т заасан мэдээллийн санд байгаа үнийн аль өндөр үнээр хийнэ.

21.5.Газрын бирж нь энэ хуулийн 21.4-т заасан газар, үл хөдлөх эд хөрөнгийн зах зээлийн мэдээг жилд хоёр удаа хагас, бүтэн жилээр нийтэд мэдээлнэ.

21.6.Газар, үл хөдлөх эд хөрөнгийн зах зээлийн мэдээнд газар, үл хөдлөх эд хөрөнгийн үнэ, түүний өөрчлөлт, зах зээлийн нийт багтаамж, түүний ДНБ-нд эзлэх хувийн жин, нөлөөлж буй голлох хүчин зүйл, эрэлт, нийлүүлэлтийн нөхцөл байдлын талаар тусгана.

21.7.Газрын мэдээллийн системээс газар, үл хөдлөх эд хөрөнгийн мэдээллийг нэгж талбар бүрээр товхимол байдлаар гаргана.

21.8.Энэ хуулийн 21.5-д заасан товхимол нь тухайн нэгж талбарын эрх, эрхийн хязгаарлалт, түүний өөрчлөлт, үнэ, үнийн өөрчлөлт, газрын шинж чанар, төлөв байдал, төлөвлөлт, инженерийн дэд бүтэц, нийгмийн дэд бүтэц зэрэг эрхийн, санхүүгийн, нөөцийн кадастрын олон талын мэдээллийг агуулна.

21.9.Газар, үл хөдлөх эд хөрөнгийн зах зээлийн мэдээ болон мэдээллийн товхимлыг бэлтгэх, нийтэд гаргах үйл ажиллагааны журмыг газрын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.

21.10.Газар, үл хөдлөх эд хөрөнгийн зах зээлийн үнийн мэдээлэл нийтэд нээлттэй байна.

22 дугаар зүйл. Газар, үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татварын бүртгэл

22.1.Газар, үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татварын бүртгэлийг өмчлөгч тус бүрээр энэ хуулийн 17.2-т заасан мэдээллийн санд дараах үзүүлэлтээр бүртгэнэ:

- 22.1.1.төлөх татварын хэмжээ;
- 22.1.2.төлсөн татварын хэмжээ;
- 22.1.3.хөнгөлсөн татварын хэмжээ;
- 22.1.4.чөлөөлсөн татварын хэмжээ;
- 22.1.5.илүү төлсөн татварын хэмжээ;
- 22.1.6.дутуу төлсөн татварын хэмжээ;
- 22.1.7.алданги;
- 22.1.8.торгуулийн хэмжээ.

22.2.Газар, үл хөдлөх эд хөрөнгийн татвар ногдуулалтыг сумын газар зохион байгуулагч, дүүргийн хэлтэс газар өмчлөх эрх шинээр үүсэх, түүнд өөрчлөлт орох тухай бүр татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад хүргүүлнэ.

22.3.Татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага газар, үл хөдлөх эд хөрөнгийн татвар хураалтыг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад тухай бүр ирүүлнэ.

22.4.Энэ хуулийн 22.2, 22.3-т заасан үйл ажиллагааг Газрын ерөнхий хуулийн 27.6-д заасан дундын мэдээллийн сангаар зохион байгуулна.

22.5.Газар, үл хөдлөх эд хөрөнгийн татвар, төлбөр ногдуулах, хураах, тайлагнах, хяналт тавихтай холбогдсон харилцааг зохицуулсан журмыг газар болон татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага хамтран батална.

23 дугаар зүйл.Газрын төлбөрийн бүртгэл

23.1.Газрын төлбөрийн бүртгэлийг газрын хязгаарлагдмал эрхтэй хүн, хуулийн этгээд, гэрээгээр газар ашиглагч тус бүрээр газрын үнэлгээ, татвар, төлбөрийн мэдээллийн системд дараах дараах үзүүлэлтээр нэмж бүртгэнэ:

- 23.1.1.төлөх төлбөрийн хэмжээ;
- 23.1.2.төлсөн төлбөрийн хэмжээ;
- 23.1.3.хөнгөлсөн төлбөрийн хэмжээ;
- 23.1.4.чөлөөлсөн төлбөрийн хэмжээ;
- 23.1.5.илүү төлсөн төлбөрийн хэмжээ;
- 23.1.6.дутуу төлсөн төлбөрийн хэмжээ;
- 23.1.7.алданги;
- 23.1.8.торгуулийн хэмжээ.

23.2.Газрын төлбөрийг Газрын төлбөрийн тухай хуулийн 8.1-д заасны дагуу дүүргийн хэлтэс, сумын газар зохион байгуулагч газрын мэдээллийн системээр ногдуулж, татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад хүргүүлэх ба түүний төлөлтийн мэдээг татварын асуудал эрхэлсэн төрийн байгууллага тухай бүр ирүүлнэ.

23.3.Энэ хуулийн 23.2-т заасан үйл ажиллагааг Газрын ерөнхий хуулийн 27.6-д заасан дундын мэдээллийн сангаар зохион байгуулна.

23.4.Энэ хуулийн 23.2-т заасан газрын төлбөрийн төлөлтийг үндэслэн дүүргийн хэлтэс, сумын газар зохион байгуулагч газрын эрхийн гэрээг дүгнэнэ.

23.5.Газрын төлбөр ногдуулах, хураах, тайлагнах, хяналт тавихтай холбогдсон харилцааг хуульд өөрөөр заагаагүй бол энэ хуулийн 22.5-т заасан журмын дагуу зохицуулна.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ НӨӨЦИЙН КАДАСТР

24 дүгээр зүйл.Нөөцийн кадастр

24.1.Газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага Монгол улсын нийт нутаг дэвсгэрийг нөөцийн кадастрт хамруулах ажлыг зохион байгуулна.

24.2.Нөөцийн кадастр нь газрын нэгдмэл сангийн тооллого болон газрын төлөв байдал, чанар, чадавхийн мэдээллээс бүрдэнэ.

24.3.Энэ хуулийн 24.2-т заасан газрын нэгдмэл сангийн тооллогын мэдээллийг нэгж талбар дээр үндэслэн кадастрын мэдээллийн системд бүртгэнэ.

24.4.Энэ хуулийн 24.2-т заасан газрын төлөв байдал, чанар, чадавхийн мэдээллийг хянан баталгааны нэгж талбар дээр үндэслэн Газрын ерөнхий хуулийн 27.2.6-т заасан газрын төлөв байдал, чанарын мониторингийн мэдээллийн системд бүртгэнэ.

25 дугаар зүйл. Газрын нэгдмэл сангийн тооллого, түүнд хамаарах үзүүлэлт

25.1. Газрын нэгдмэл сангийн тооллого нь Газрын ерөнхий хуулийн 2 дугаар бүлэгт заасан үндсэн болон дэд ангилалд хамаарч байгаа газрын нэгдмэл сангийн зураг, түүн дээр үндэслэсэн бүртгэлээс бүрдэнэ.

25.2. Газрын нэгдмэл сангийн бүртгэлийг дараах үзүүлэлтээр хөтөлнө:

- 25.2.1. нэгж талбарын дугаар;
- 25.2.2. аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн нэр;
- 25.2.3. газрын нэгдмэл сангийн үндсэн ангилал;
- 25.2.4. газрын нэгдмэл сангийн дэд ангилал;
- 25.2.5. газар ашиглалтын зориулалт;
- 25.2.6. талбайн хэмжээ.

26 дугаар зүйл. Газрын нэгдмэл сангийн мэдээллийн санг хөтлөх

26.1. Газрын нэгдмэл сангийн тооллогоор үндсэн болон дэд ангиллын зураг үйлдэж, тэдгээрийн байршил, талбайн хэмжээг тодорхойлж, газрын нэгдмэл сангийн мэдээллийн санг бүрдүүлнэ.

26.2. Газрын нэгдмэл сангийн мэдээллийн санг газрын эрхээс үл хамааран засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж тус бүрээр газрын нэгдмэл сангийн үндсэн болон дэд ангиллын дагуу хөтөлнө.

26.3. Газрын нэгдмэл санд гарч буй өөрчлөлтийг газрын мэдээллийн системд бүртгэж, баталгаажуулна.

26.4. Газрын нэгдмэл сангийн тооллогыг 5 жил тутамд хийнэ.

26.5. Нутаг дэвсгэрийн тодорхой хэсгийн тооллогыг тухайн шатны Засаг даргын болон газрын хязгаарлагдмал эрхтэй хүн, хуулийн этгээд, гэрээгээр газар ашиглагчийн захиалгаар хугацаа харгалзахгүйгээр хийж болно.

27 дугаар зүйл. Газрын нэгдмэл сангийн мэдээллийн санд өөрчлөлт оруулах

27.1. Газрын нэгдмэл сангийн мэдээллийн санд дараах тохиолдолд өөрчлөлт оруулна:

27.1.1. энэ хуулийн 26.4-т заасан тооллогын үр дүнгээр;

27.1.2. газрын нэгдмэл сангийн үндсэн, дэд ангиллыг энэ хууль болон Газрын ерөнхий хуулийн дагуу өөрчлөх шийдвэр гарсан;

27.1.3. газрын хязгаарлагдмал эрхтэй хүн, хуулийн этгээд, гэрээгээр газар ашиглагчийн бичгээр гаргасан хүсэлтийн дагуу газрыг ашиглах зориулалтыг өөрчлөх асуудлыг эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтан шийдвэрлэсэн.

27.2 Газрын нэгдмэл сангийн мэдээллийн санг хөтлөх журмыг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас батална.

28 дугаар зүйл.Газрын нэгдмэл сангийн ангилалд өөрчлөлт оруулах

28.1.Газрын нэгдмэл сангийн үндсэн ангилал шилжүүлэх тухай шийдвэрийг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын саналыг үндэслэн Засгийн газар гаргана.

28.2.Газрын нэгдмэл сангийн дэд ангилал шилжүүлэх тухай шийдвэрийг газар зохион байгуулалтын ерөнхий болон жилийн төлөвлөгөөний дагуу аймаг, нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал гаргана.

29 дүгээр зүйл.Хот, тосгон бусад суурин газрын хилийн заагийг өөрчлөхөд газрын ангилал шилжүүлэх

29.1.Аймаг, нийслэлийн газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага нь хот, тосгон бусад суурины эдэлбэр газрын хилийн заагийг шинээр тогтоох, өөрчлөх саналыг тухайн орон нутгийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын тогтоолын хамт газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад хүргүүлнэ.

29.2.Газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага саналыг судлан үзээд дүгнэлт гаргаж, уг асуудлыг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаар уламжлуулан Засгийн газарт хүргүүлнэ. Дүгнэлтэд хот, тосгон бусад суурин газрын хилийн заагийг шинээр тогтоох, өөрчлөх үндэслэл, шаардлагыг дэлгэрэнгүй тусгаж, хилийн заагийг харуулсан зураг, шилжүүлэх үндсэн болон дэлгэрэнгүй ангиллын газрын хэмжээг тодорхойлж хавсаргана.

29.3.Газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага нь Засгийн газрын шийдвэрийг үндэслэн шинээр тогтоосон буюу өөрчилсөн хилийн заагийг газар дээр нь тэмдэгжүүлж, эргэлтийн цэгүүдийн солбицлыг тодорхойлон аймаг, нийслэлийн газрын асуудал эрхэлсэн байгууллага, дүүргийн хэлтэс, сумын газар зохион байгуулагчид актаар хүлээлгэн өгнө.

29.4.Нэг ангиллаас нөгөө ангилалд шилжүүлж байгаа газрын нэгдмэл сангийн үндсэн болон дэлгэрэнгүй ангиллын талбайн хэмжээг үндэслэн газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага болон аймаг, нийслэлийн газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага нь Газрын нэгдмэл сангийн мэдээллийн санд өөрчлөлт оруулна.

30 дугаар зүйл.Газрын төлөв байдал, чанар, чадавхийн бүртгэл, хамаарах үзүүлэлт

30.1.Газрын төлөв байдал, чанар, чадавхийг дараах мэдээлэлд үндэслэж бүртгэнэ:

- 30.1.1.газрын гадаргуу (өндөржилт, налуужилт, зүг зовхис);
- 30.1.2.хөрс;
- 30.1.3.ургамал;
- 30.1.4.ой;
- 30.1.5.гадаргын болон гүний ус;
- 30.1.6.инженер геологи;
- 30.1.7.байгаль, цаг уурын муж;
- 30.1.8.газар хөдлөлт.

30.2.Энэ хуулийн 30.1.1-30.1.8-т заасан мэдээллийг Газрын ерөнхий хуулийн 27.2.1-т заасан эрдэс баялаг, нөөцийн мэдээллээс бусад мэдээллийн системийг үндэслэн бүрдүүлнэ.

30.3.Энэ хуулийн 30.1-д заасан улсын төсвийн хөрөнгөөр хийгдсэн мэдээллийг холбогдох эрх бүхий этгээд газрын мэдээллийн системд тухай бүр хүргүүлэх үүрэг хүлээнэ.

ЗУРГААДУГААР БҮЛЭГ БУСАД ЗҮЙЛ

31 дүгээр зүйл.Төр болон хувийн хэвшил, төрийн бус байгууллагын түншлэл

31.1.Кадастрыг улсын хэмжээнд газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага, аймаг, нийслэлд газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага, дүүрэгт газрын хэлтэс, суманд газар зохион байгуулагч тус тус эрхэлнэ.

31.2.Газрын харилцааны чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж буй мэргэжлийн төрийн бус байгууллага нь газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагатай гэрээ байгуулж, гэрээний үндсэн дээр энэ хуулийн 31.3-д заасан үйл ажиллагааг төрийн нэрийн өмнөөс эрхэлж болно.

31.3.Энэ хуулийн 31.2-д заасан төрийн бус байгууллага нь дараах үйл ажиллагааг хэрэгжүүлнэ:

31.3.1.энэ хуульд заасан тусгай зөвшөөрөл олгох, чадавхижуулах, Кадастрын мэдээллийн системийн мэдээллийг ашиглах ёс зүйн болон мэдээллийн системд хандах сургалт зохион байгуулах;

31.3.2.энэ хуульд заасан тусгай зөвшөөрлийг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас авсан шалгалтын дүнг үндэслэн олгох, цуцлах;

31.3.3.хүний нөөцийн мэдээллийн санг бүрдүүлэх, хөтлөх;

31.3.4.эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажил хийх, бодлогын санал, зөвлөмж өгөх.

31.4.Энэ хуулийн 31.2-д заасан төрийн бус байгууллага нь дараах шаардлагыг хангасан байна.

31.4.1.дүрэмтэй байх, өөрийн гэсэн байр, тоног төхөөрөмжтэй байх;

31.4.2.үйл ажиллагаа нь ил тод, нээлттэй байх;

31.4.3.аймаг, нийслэл, сум, дүүрэг тус бүрт гишүүнчлэлтэй байх;

31.4.4.тэргүүнээ гишүүдийн саналаар таван жилд нэг удаа томилдог байх;

31.4.5.гишүүдийнхээ эрх ашгийг хамгаалах үндсэн зорилготой байх;

31.4.6.дотоод ардчилалтай байх.

31.5.Аймаг, нийслэлийн газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага, дүүргийн хэлтсийн мэргэжилтэн, сумын газар зохион байгуулагч нь 31.3.1-д заасан сургалтанд хамрагдсан байх үүрэгтэй.

31.6.Кадастрын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл бүхий этгээд нь энэ хуулийн 9.2.2-9.2.3-т заасан үйл ажиллагааг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагатай байгуулсан гэрээний үндсэн дээр гүйцэтгэж болно.

31.7.Кадастрын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл бүхий этгээд нь энэ хуулийн 9.2.4-т заасан үйл ажиллагааг эрхэлнэ.

31.8.Кадастрын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл бүхий этгээд нь мэргэжлийн туршлага бүхий боловсон хүчин, кадастрын хэмжилт, боловсруулалт хийх багаж, тоног төхөөрөмж, програм хангамжаар бүрэн хангагдсан байна.

31.9.Кадастрын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл бүхий этгээд нь кадастрын мэдээллийн системд хандах эрхтэй байна.

31.10.Кадастрын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл бүхий этгээдийн эрхийг кадастрын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл дээр үндэслэж олгох ба эрх олгох асуудлыг хүсэлт хүлээж авснаас хойш 20 хоногт шийдвэрлэнэ.

31.11.Кадастрын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл бүхий этгээдийн эрхийг кадастрын муж, тойрог бүрт олгоно.

31.12.Кадастрын муж, тойрогт кадастрын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох хуулийн этгээдийн тоог хүн амын болон нэгж талбарын тоог харгалзан газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага тогтооно.

32 дугаар зүйл.Кадастрын мэдээллийн сангийн мэдээлэл бүртгэгчийн хариуцлагын даатгал

32.1.Аймаг, нийслэлийн газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага, дүүргийн хэлтэс, сумын газар зохион байгуулагч Кадастрын мэдээллийн системд бүртгэлийн алдаа гарган газрын эрхтэй хүн, хуулийн этгээд хохирсон нь эрх бүхий байгууллагаар тогтоогдсон тохиолдолд хохирлыг нөхөн төлүүлэх зорилгоор хариуцлагын даатгалд даатгуулж болно.

32.2.Хариуцлагын даатгалын хураамжийг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага болон мэдээлэл бүртгэсэн албан хаагч тэнцүү дүнгээр төлнө.

33 дугаар зүйл.Кадастрын хяналт шалгалт болон магадлан хэмжилт

33.1.Аймаг, нийслэлийн газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага, дүүргийн хэлтэс, сумын газар зохион байгуулагч болон газрын кадастрыг хийх эрхлэх нөхцөл шаардлагыг хангасан хуулийн этгээдийн гүйцэтгэсэн кадастрын хэмжилтийн ажилд газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага магадлан хэмжилт хийнэ.

33.2.Газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага кадастр эрхлэхтэй холбоотой хяналт шалгалтыг жилд нэг удаа хийнэ.

34 дүгээр зүйл.Кадастрын үйл ажиллагаанд хориглох зүйл

34.1.Кадастрын талаар дараах үйл ажиллагаа явуулахыг хориглоно:

34.1.1.газар өмчлөгч, газрын хязгаарлагдмэл эрхтэй иргэн, хуулийн этгээд болон гэрээгээр газар ашиглагч нь газартаа геодезийн цэг, тэмдэгт болон нэгж талбарын хил заагийн эргэлтийн цэгийн тэмдэглээсийг гэмтээх, устгах, зөвшөөрөлгүйгээр нүүлгэн шилжүүлэх;

34.1.2.аймаг, нийслэлийн газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага, дүүргийн хэлтэс, газар зохион байгуулагч нь эрх бүхий байгууллагын зөвшөөрөлгүйгээр Кадастрын мэдээллийн системийн өгөгдөл, мэдээллийг засварлах, бусдад дамжуулах;

34.1.3.газар дээр нь хэмжилт хийлгүйгээр Кадастрын мэдээллийн системд өөрчлөлт оруулах;

34.1.4.өргөдөл, хүсэлтийг хүлээж авахгүй, шийдвэрлэхгүй байх;

34.1.5.Нэгж талбарын хувийн хэргийн мэдээллийг эрх бүхий этгээдийн зөвшөөрөлгүйгээр иргэн, хуулийн этгээдэд өгөх;

34.1.6.газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас холбогдох ашигт малтмалын хайгуулын болон ашиглалтын үйл ажиллагаанаас бусад лавлагааг авалгүйгээр газрын эрх, газар ашиглахтай холбоотой шийдвэр гаргах, нэгж талбарт өөрчлөлт оруулах, газрын эрхийг шилжүүлэх.

35 дугаар зүйл.Маргааныг хянан шийдвэрлэх

35.1.Кадастртай холбогдсон маргааныг Газрын ерөнхий хуульд заасны дагуу шийдвэрлэнэ.

36 дугаар зүйл.Хууль зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

36.1.Энэ хуулийг зөрчсөн албан тушаалтны үйлдэл нь гэмт хэргийн шинжгүй бол Төрийн албаны тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

36.2.Энэ хуулийг зөрчсөн хүн, хуулийн этгээдэд Эрүүгийн хууль, эсхүл Зөрчлийн тухай хуульд заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

37 дугаар зүйл.Хууль хүчин төгөлдөр болох

37.1.Энэ хуулийг 2022.... оны ... дугаар сарын ...-ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

20.. оны ... дугаар
хот
сарын ...-ний өдөр

Улаанбаатар

КАДАСТРЫН ЗУРАГЛАЛ БА ГАЗРЫН КАДАСТРЫН ТУХАЙ ХУУЛЬ ХҮЧИНГҮЙ БОЛСОНД ТООЦОХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.1999 оны 12 дугаар сарын 16-ны өдөр баталсан Кадастрын зураглал ба газрын кадастрын тухай хуулийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Кадастрын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АЖ АХУЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 15.14.9 дэх заалт нэмсүгэй:

“15.14.9.кадастрын үйл ажиллагаа эрхлэх”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Кадастрын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХАЯГЖУУЛАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬ

1 дүгээр зүйл.Кадастрын тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 4.10, 4.11, 4.12 дахь хэсгийг тус тус нэмсүгэй.

“4.10.Аймгийн төвийн сум, нийслэл, дүүрэгт аймаг, нийслэлийн газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага, аймгийн төвийн сумаас бусад суманд газар зохион байгуулагч нэгж талбарын байршлын хаягийг олгоно.

4.11.Аймгийн төвийн сум, нийслэлд аймаг, нийслэлийн ерөнхий архитектор, аймгийн төвийн сумаас бусад суманд газар зохион байгуулагч үл хөдлөх эд хөрөнгө, амины орон сууц, байшин, бусад төрлийн барилга байгууламжийн байршлын хаяг олгоно.

4.12.Аймаг, нийслэлийн ерөнхий архитектор холбогдох төрийн захиргааны байгууллагын хүсэлтийн дагуу байр зүйн гүйцэтгэлийн зургийг үндэслэн тусгай зориулалтын барилга байгууламжийн байршлын хаягийг олгоно.”

2 дугаар зүйл.Хаягжуулалтын тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн “Кадастрын зураглал ба газрын кадастрын тухай” гэснийг “Кадастрын тухай” гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Кадастрын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЭД ХӨРӨНГИЙН ЭРХИЙН УЛСЫН БҮРТГЭЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬ

1 дүгээр зүйл. Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн “Кадастрын зураглал ба газрын кадастрын ” гэснийг “Кадастрын” гэж өөрчлөх.

“2 дугаар зүйл. Эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийг дараах байдлаар өөрчлөн найруулсугай:

9.1. Эрхийн улсын бүртгэлд тусгах газрын хязгаарлагдмал эрх, гэрээгээр ашиглах эрх, үл хөдлөх эд хөрөнгийн үнийг дараах тохиолдолд доор дурдсан дэс дарааллаар тодорхойлно:

9.1.1. газраас бусад үл хөдлөх эд хөрөнгийн өмчлөх эрхийг анх удаа эрхийн улсын бүртгэлд бүртгэхэд тухайн хөрөнгийн захиалгын гэрээнд заасан үнэ, захиалгын гэрээнд заасан үнэ байхгүй бол батлагдсан төсөвт өртгөөр тодорхойлогдсон үнэ;

9.1.2. газрын эрх, ийг анх удаа эрхийн улсын бүртгэлд бүртгэхэд эрх бүхий байгууллагаас тогтоосон суурь үнэ, суурь үнэ байхгүй бол эзэмшигч, өмчлөгчийн мэдүүлсэн зах зээлийн үнэ;

9.1.3. өмчлөх эрх болон түүнтэй холбоотой эд хөрөнгийн бусад эрх, газрын эрхийг худалдах, эсхүл шилжүүлэн бүртгүүлэх тохиолдолд гэрээ, хэлцэл, эсхүл эрх шилжүүлсэн шийдвэрт тусгагдсан үнэ;

9.1.3'. Газрын эрх, үл хөдлөх эд хөрөнгийг барьцаалах тохиолдолд эд хөрөнгийн эрхийн улсын бүртгэлд бүртгэгдсэн барьцааны гэрээ, эсхүл барьцаалбарт тусгагдсан тухайн эд хөрөнгийн барьцааны үнэ;

9.1.4. үнийн талаар өөрчлөлт орсныг эрхийн улсын бүртгэлд бүртгэхэд хуульд заасны дагуу хөрөнгийн үнэлгээ хийх эрх бүхий этгээдээр тогтоолгосон үнэ.

9.2. Мэдүүлэг гаргагч эд хөрөнгийн үнийг бодитой мэдүүлнэ.

9.3. Энэ хуулийн 9.1.4-т зааснаас бусад тохиолдолд энэ хуулийн 9.1.3, 9.1.3', -т заасан үнийг хамгийн сүүлд бүртгэгдсэн үнээс бууруулж бүртгэхгүй.”

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Кадастрын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХОТ БАЙГУУЛАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬ

1 дүгээр зүйл. Хот байгуулалтын тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1.6 дахь хэсгийн “газрын кадастрын бүртгэлд оруулах” гэснийг “кадастрын мэдээллийн системд бүргүүлэх” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Кадастрын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

СЭРГЭЭДЭХ ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Сэргээгдэх эрчим хүчний тухай хуулийн 5 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 5.6.6 дахь заалт нэмсүгэй:

“5.6.6.сэргээгдэх эрчим хүчний эх үүсвэр байрлаж буй газарт газрын үнэлгээ хийхэд шаардагдах мэдээллийг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлэх.”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Кадастрын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АВТОЗАМЫН ТУХАЙ ХУУЛЬ

1 дүгээр зүйл. Автозамын тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлд доор дурдсан агууллагатай 11.1.15¹ дахь заалт нэмсүгэй.

“11.1.15¹.Авто замын зурвас газарт газрын үнэлгээ хийхэд шаардагдах мэдээллийг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлэх.”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Кадастрын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Эрчим хүчний тухай хуулийн 8 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 8.10 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“8.10. Эрчим хүчний зурвас газарт газрын үнэлгээ хийхэд шаардагдах мэдээллийг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлэх.”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Кадастрын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ТУСГАЙ ХАМГААЛАЛТТАЙ ГАЗАР НУТГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай хуулийн 30 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 11 дэх хэсэг нэмсүгэй:

“11/Тусгай хамгаалалттай газарт газрын үнэлгээ хийхэд шаардагдах мэдээллийг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлэх.”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Кадастрын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ОЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Ойн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлд дурдсан агуулгатай 14.3 гэсэн хэсэг нэмсүгэй:

“14.3. Ойн сан бүхий газарт газрын үнэлгээ хийхэд шаардагдах мэдээллийг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлэх.”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Кадастрын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ТӨМӨР ЗАМЫН ТЭЭВРИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Төмөр замын тээврийн тухай хуулийн 10 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 10.5 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“10.5.Төмөр замын зурвас болон аюулгүйн бүсэд газрын үнэлгээ хийхэд шаардагдах мэдээллийг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлэх.”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Кадастрын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ХАРИЛЦАА ХОЛБООНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ,
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Харилцаа холбооны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 6.1.8 дахь заалт нэмсүгэй:

“6.1.8.харилцаа холбооны шугам сүлжээ, тэдгээрийн дэд бүтцийн зориулалт бүхий газрын хамгаалалтын зурвас газарт газрын үнэлгээ хийхэд шаардагдах мэдээллийг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлэх.”

2 дугаар зүйл.Авто замын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн “6.1.8” гэсэн дугаарлалтын “6.1.9” гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Кадастрын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

УСНЫ ТУХАЙ ХУУЛИЙН НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Усны тухай Харилцаа холбооны тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 6.6 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“6.6.Усан сан бүхий газарт газрын үнэлгээ хийхэд шаардагдах мэдээллийг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлэх.”

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Кадастрын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХОТ, СУУРИНЫ УС ХАНГАМЖ, АРИУТГАХ ТАТУУРГЫН АШИГЛАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалтын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 6.1.5 дахь заалт нэмсүгэй:

“6.1.5.төвлөрсөн болон төвлөрсөн бус ус хангамжийн эрх үүсвэр дэх хамгаалалтын болон эрүүл ахуйн бүсийн газарт газрын үнэлгээг хийхэд шаардагдах мэдээллийг газрын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлэх.”

2 дугаар зүйл. Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалтын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн “6.1.5” гэсэн дугаарлалтын “6.1.6” гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Кадастрын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ

Төсөл

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЗӨРЧЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Зөрчлийн тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай 8.2¹ дүгээр зүйл нэмсүгэй:

“8.2¹ дүгээр зүйл.Кадастрын тухай хууль тогтоомж зөрчих

1.Кадастрын мэдээллийн нэгдсэн санд хандах эрх бүхий үл хөдлөх эд хөрөнгө зуучлалын мэргэжлийн байгууллага зуучилсан газар, үл хөдлөх хөрөнгө эд хөрөнгийнхөө үнийн мэдээллийг газрын мэдээллийн системд оруулах үүргээ биелээгүй хуулийн этгээдийн газрын мэдээллийн систем хандах эрхийг 6 сараар хасч, таван мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.

2. Үл хөдлөх эд хөрөнгийн зуучлалын мэргэжлийн байгууллага нь газрын мэдээллийн системийн албаны хэрэгцээнд ашиглах мэдээллийг задруулсан бол хуулийн этгээдийн газрын мэдээллийн системд хандах эрхийг 1 жил хүртлэх хугацаагаар хасч арван мянган нэгжтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгоно.”

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Кадастрын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс дагаж мөрдөнө.

ГАРЫН ҮСЭГ